

Året 2024

For fjorden og friluftslivet siden 1933

En stemme for fjorden

Hva kan vi i OF bidra med for å redde Oslofjorden? Mange er engasjert i arbeidet, men det går fortsatt for langsomt. Vi har fått en tiltaksplan med tydelig plassering av ansvar. Hvorfor er det så vanskelig å gjennomføre, og vil den få fjorden frisk igjen, eller trengs det mer?

Det går feil vei

Det er lett å bli deprimerert på fjordens vegne. NIVAs nye tilstandsrapport viser at det går feil vei, tilstanden i fjorden har blitt dårligere de siste fire årene. Det ser vi jo også: lurven blir stadig mer dominerende, og ålegress, tang, tare og blåskjell er på tilbakegang. Samtidig er tallenes tale klar: Nedbygging av strandlinjen fortsetter år for år. Ny utbygging av infrastruktur, næringsarealer og boliger er under planlegging.

Mange som ikke vet

Som en ideell organisasjon for kommuner og fylkeskommuner har OF de siste årene arrangert og deltatt på mange arrangementer og holdt flere hundre foredrag om Oslofjorden. Fortsatt blir vi overrasket over hvor mange som ikke har forstått at fjorden er i krise. Vi opplever ofte motstand når noen føler at deres særinteresser rammes av nødvendige tiltak.

For fjorden og friluftslivet

I OF er vi alltid tydelige på at vi snakker på vegne av fjorden og friluftslivet. Vi har ingen andre interesser enn at fjorden skal bli frisk og være tilgjengelig for friluftsliv. Fremover vil vi snakke med utestemme om dette. Fra gode samarbeidspartnere som Sparebankstiftelsen DNB, Eckbos Legat, Skipsreder Tom Wilhelmsens stiftelse og AKO Foundation, har vi nå fått ressurser til å øke innsatsen. Virkemidlene vil være kunnskapsspredning, politisk påvirkning, motivasjon og organisering av næringslivet og frivillig arbeid. Med vår kompetanse og samarbeid med 26 organisasjoner i Nettverk for en levende fjord, skal vi gjøre en forskjell på disse områdene. Gjennom å utvide, forsterke og koordinere våre pågående prosjekter, kan vårt engasjement nå lenger, få større gjennomslag og aktivere enda flere.

Hvem vil redde Oslofjorden?

Vi vil fortelle de oppvoksede generasjoner hva de får oppleve når Oslofjorden blir frisk igjen. Vi vil sørge for at politikere fra alle partier forstår hvilket ansvar de har for at vi kan komme dit. Gro Harlem Brundtland reddet Mjøsa og Sissel Rønbeck reddet Drammenselva og Akerselva. Hvem vil ta æren for å ha reddet Oslofjorden?

Øivind Sjuls, styreleder

Utgitt av: Oslofjordens Friluftsråd (OF) mars 2025.

Foto: Alle bilder er tatt av OF om ikke annet kommer frem av bildeteksten.

Tekst: All tekst er produsert av eller for OF. Sitater og faktaopplysninger har kildehenvisning.

Kopiering: Det er lov å gjengi innholdet i denne publikasjonen, så lenge OF krediteres. Det er ikke lov å redigere tekst eller bilder som gjør at fakta eller utsagn mister sin sammenheng.

Bilder som ikke er tatt av OF kan ikke gjengis uten godkjenning.

Forsiden: Snorkling ved Lågøya. Lurv har etablert seg i tarebeltet ved øya.

GRO fikk æren av å ha reddet Mjøsa.
Hvem vil ta ansvar for å redde Oslofjorden?

Friluftslivets vokter

Det går for sakte	4
OFs anbefalinger	6
Redd fjorden!	8
Oslofjordkonferansen	10
Kysthjelperne	11
Kan dyrking av blåskjell, tunikater, tang og tare være med på å redde Oslofjorden?	12
Strandsonen i Oslofjorden	14
Uttalelser for friluftslivet og naturen	16
• Chemring Nobel	18
• Stans i fisket i store deler av fjorden er nødvendig!	19

Aktivisering og folkehelse

Læring og fritid i friluft	20
----------------------------	----

For friluftslivet

Kystled	24
Innsats mot marin forurensning	28
• Krafttak for en renere Oslofjord	28
• Vrakbåter – et miljøproblem	29
• Kartlegging av isopor (EPS) på strender	30
• OSPAR: Rydding og registrering tre ganger i året	31
Tilrettelegging for friluftsliv	32
Sikring av nye områder	33
Skjærgårdstjenesten	34
Uønskede arter	36
Lågøya	36
Kulturlandskapskolen	37

Organisasjon

Oslofjordprisen	38
Styrets beretning	39
Resultat og budsjett	40
Balanse	41
Noter	42

HVA KAN DU GJØRE?

- Engasjere deg i folkeforskning
- Delta i naturrestaurering
- Kreve handling fra lokalpolitikere og myndigheter
- Markere støtte til Oslofjorden og tiltak som f.eks. fiskeforbud
- Bruke stemmeretten til å velge politikere som viser handlekraft for Oslofjorden

På kun to år Livet i havet er avhengig av tilførsel av næringsalter, men jordbruk og avløp bidrar med så store mengder at det gir grobunn for lurv – hurtigvoksende trådalger i forskjellige former og farger, som utkonkurrerer tang, tare og ålegress. Da du badet i sommer, la du sikkert merke til dem; de har økt i omfang over hele fjorden. Begge bildene er fra badeplassen på sørspissen av Lågøya i Frogn kommune. Det øverste er fra 2024, det nederste fra 2022. På to år er mye mer av tangbeltet dekket med lurv.

Tiltak for å redde Oslofjorden må på plass nå!

RENT FJELLVANN PÅ VEI MOT OSLOFJORDEN!

Bildet er fra elva Drøsja i Vang kommune i Innlandet fylke. Det er en sideelv til Begna, en av elvene som ender opp i Drammenselva. På sin vei nedover passerer nærmere 20 utslippspunkter for avløpsvann og kilometervis med jordbruksområder. Begge deler tilfører vannet nitrogen, fosfor, partikler og forurensning. Også søppel av ulikt slag blir med elva, spesielt i perioder med styrtregn. 8 kommuner i 2 fylker passerer før vannet renner under siste bru over elva og blir en del av Drammensfjorden. Tilsvarende sideelver finnes det mange av. Totalt er det 118 kommuner i 8 fylker som inngår i nedbørsfeltet til Oslofjorden. Tiltak MÅ på plass i alle sammen.

Det går fortsatt for sakte

Det er mange tiltak som må på plass for at miljøtilstanden i Oslofjorden skal bedres.

Avløpsvann

Utslipp av avløpsvann utgjør en betydelig del av forurensningen til Oslofjorden, både via renseanleggene og som uønskede utslipp av urensset avløpsvann via ledningsnett. Dette innsatsområdet inneholder tiltak som skal bidra til å redusere denne påvirkningen gjennom økt tilsyn, strengere håndheving av eksisterende krav i regelverket for utslipp av kommunalt avløpsvann og avløpsvann fra spredt bebyggelse.

- **Renseanlegg** Stadig flere kommuner har tatt en aktiv rolle i arbeidet med å få på plass rensing av avløp. Fire kommuner, Øvre Eiker, Fredrikstad, Hvaler og Sarpsborg, har igangsatt bygging av nye renseanlegg

med nitrogenfjerning. Disse skal være ferdig utbygd i løpet av 2026. Flere kommuner har kommet langt med planleggingen.

På slutten av året viste en rapport utarbeidet for Veas at et felles renseanlegg for flere kommuner ville kunne oppføres til en vesentlig lavere kostnad enn om renseanleggene som var kommet ganske langt i prosjekteringen blir ferdigstilt.

Når det gjelder tiltak T4 om utslipp fra *avløpsanlegg i spredt bebyggelse*, der kommunene selv er forurensningsmyndighet, går det frem at kun om lag halvparten av kommunene faktisk har oversikt over status og utslipp av sanitært avløpsvann i henhold til forurensningsforskriften kap. 12, om avløp i mindre tettbebyggelser. Dette er bekymringsfullt og ikke i tråd med planens intensjon.

- **Ledningsnett** Urenset avløpsvann som går i overløp og via lekkasjer på ledningsnett, utgjør en betydelig kilde til utslipp av kommunalt avløpsvann ut i vassdrag og til fjorden. Dette ble veldig tydelig i 2023, i etterkant av uværet «Hans», og

representerer en stor samfunnsutfordring i et klima preget av hyppigere og mer intense nedbørsperioder. I den sammenheng er det bekymringsfullt at kommunenes arbeid med fornying og separering av ledningsnett går sakte, og dette er heller ikke i samsvar med planens intensjon. I årets rapportering går det frem at kun 45 av 107 kommuner i nedbørsfeltet til Oslofjorden har konkrete krav, eller andre forpliktelser, til å redusere mengden overvann og annet fremmedvann til avløpsnett.

• Kloakk fra fritidsbåter

Forskrift om forbud mot utslipp av kloakk fra fritidsbåter i Oslofjorden ble fastsatt av Sjøfartsdirektoratet 31. mai, med ikrafttredelse 1. juli. Nærmere 39 % av kommunene mener at de har etablert tilstrekkelig med tømme-stasjoner i svært stor eller stor grad.

Redusere avrenning fra jordbruket

Flere av tiltakene handler om å redusere avrenning fra jordbruksarealer, og skal bidra til at jordpartikler og næringsstoffer blir værende på land og ikke havner i vannet.

Det meste av innholdet i dette kapittelet er hentet fra [Miljødirektoratet | Gjennomføring av Helhetlig tiltaksplan for Oslofjorden, rapport for året 2023-2024](#). Teksten er redigert av OF. Se rapporten for fullstendig tekst.

Tabell fra tiltaksrapporten, Miljødirektoratet		Antatt gjennomføring	Vurdering av effekt i Oslofjorden	Vurdering av fremdrift 2022/23	Vurdering av fremdrift 2023/24	Flaskehals / kommentar
Nøkkeltiltak						
Etablere nye avløpsanlegg med nitrogenfjerning	Fra 2026	Rask effekt	☹️	☹️ ⬆️	16 anlegg har fått pålegg om utbedring. 3 kommuner er i gang med å bygge	
Redusere mengden overvann og overløp og oppgradering av ledningsnett og intensivere arbeidet med spredt avløp	Før og etter 2026	Rask effekt	☹️	☹️	Kostnadskrevende	
Iverksette miljøkrav i regionale forskrifter etter jordloven	Fra 2024	Relativt rask effekt	☹️	☹️	SFOS har forskrift, V/T og I på høring	
Forvalte tilskuddsmidler slik at avrenning fra jordbruksarealer til vann reduseres (RMP og SMIL)	Fra 2022	Rask effekt	😊	😊		
Håndheve krav om vegetasjonsbelte langs vassdrag, samt øke tilsyn med opprettholdelse av vegetasjonsbeltene	Fra 2024	Rask effekt	☹️	☹️	Politisk beslutning (flytte myndighet)	
Revidere gjødselvereforskriften	Fra 2024	Forsinket effekt	☹️	☹️ ⬆️	På høring, krever politisk beslutning	
Vurdere nærmere regulering av eksisterende trålingsaktivitet i Oslofjorden	Fra 2025	Forsinket effekt	☹️	☹️ ⬆️	Forslag fra direktorater, men krever politisk beslutning	
Sikre viktige naturforekomster i sjø	Fra 2024	Rask effekt	☹️	☹️	Politisk beslutning	
Strengere praktisering av byggeforbudet i strandsonen	Fra 2024	Rask effekt	☹️	☹️	Politisk beslutning	
Etablere kystsonenettverk og juridisk bistand til kommunene	Fra 2022	Rask effekt	😊	😊		

• **Kantsonene** bidrar til å hindre erosjon, tar opp næringsstoffer og bevarer det biologiske mangfoldet i og langs vassdragene. Oppfølgingen er ikke i samsvar med planen. Det er knyttet noe bekymring til om kravene som foreslås i forskriften er tilstrekkelige, tatt i betraktning den krevende eutrofisituasjonen i deler av nedbørfeltet til Oslofjorden. Ut fra årets rapportering ser arbeidet med kantsoner ikke ut til å være prioritert, verken i kommunene eller i NVE, og det er gjennomført betydelig færre kontroller siden forrige rapportering. **Verken tilsyn eller tips om brudd på vannressurslovens § 11 om kantsoner langs vassdrag følges opp i tilstrekkelig grad.**

Regionale miljøkrav Arbeidet med å etablere regionale miljøkrav i jordbruket er forsterket. Arbeidet med gjødselbruksforskriften og nitratdirektivet har også kommet lenger siden forrige rapportering. For noen bønder kan de regionale miljøkravene føre til reduserte inntekter eller økte kostnader. Det er derfor en forutsetning for å få god oppslutning om miljøkravene i jordbruket at tilskuddene for å gjennomføre miljøtiltak er så høye at de kompenserer for dette. Det er **urimelig store forskjeller i RMP-tilskuddene for vannmiljø til bøndene i fylkene i Oslofjordens nedbørfelt.** Det bør derfor vurderes om Oslofjordpotten i RMP bør styrkes og fordeles mellom fylkene, slik at tilskuddssatsene er tilnærmet like i hele Oslofjordregionen.

Marin forsøpling

Nye funn viser at det er like mye mikroplast fra bildekk på havbunnen i indre Oslofjord som i jordprøver ved høyt trafikkerte **veier**, og det er særlig avrenning fra byområder som er hovedkildene. Når det gjelder øvrige tiltak mot marin forsøpling, understreker sekretariatet at det

er viktig å ha fokus på å fjerne båtvrak, både for å hindre at de ender som mikroplast, men også for å redusere miljøgifter.

Tapte fiskeredskaper

Når det gjelder tiltak om intensivering av arbeidet med å samle inn tapte fiskeredskaper, går det frem av årets rapportering at det ikke er gjennomført organiserte oppryddingstokt for å samle inn tapte fiskeredskaper siden 2022. Det er heller ikke planlagt nye tokt i Oslofjord-regionen. Opprydding av marin forsøpling i og rundt Oslofjorden bør intensiveres, og det er særlig viktig å samle inn tapte fiskeredskaper.

Juridisk bistand

Tilbakemeldingene på ordningen med juridisk bistand til kommunene tyder på at ordningen har fungert godt og er høyt verdsatt. Det er et klart ønske om videreføring. 15 av 26 kystkommuner har benyttet ordningen og fått innvilget juridisk bistand fra oppstart våren 2022 til juni 2024. Ordningen bidrar til at kommunene kommer videre i konkrete, utfordrende saker der allmennhetens tilgang til strandsonen kan bli bedre, og får økt kompetanse om regelverket. Dette gjelder både administrasjonen og kommunepolitikerne.

Svarprosenten

Svarprosenten fra alle 118 kommunene i tiltaksområdet er på 81 %. Det er positivt at flere kommuner i innlandet velger å svare. Selv om dette er en høy andel, er det like fullt 15 kommuner som ikke svarer. Heller ikke Samferdselsdepartementet eller Fiskeridirektoratet responderer og sender inn sine svarkort. Noen kommuner svarer heller ikke på alle spørsmålene.

OFs anbefalinger

Det er mange tiltak som må på plass for at Oslofjorden igjen skal bli i god tilstand. Her oppsummerer vi de viktigste tiltakene og hvem som har ansvar for gjennomføring.

KANTSONER Vassdrag som har brede kantsoner med flersjiktet vegetasjon, inkludert trær og busker, har betydelig lavere partikkelinnhold enn de med enklere kantsoner bestående av gress og ettårige vekster. Slike robuste vegetasjonssoner gir ikke bare mindre avrenning og hindrer erosjon, men også bedre livsvilkår for det biologiske mangfoldet, både i vann og på land. Beskyttelse og bevaring av kantvegetasjon langs vassdragene bør derfor ha stor prioritet.

Hvem må gjøre hva?

Sentrale tiltakspunkter og ansvarlige

Fiske

Oslofjorden har vært overfisket i mange tiår. Forskere og fagdirektoratene anbefaler at fisket i sjøen må stanses helt i betydelige områder. Det foreligger et forslag fra Fiskeridirektoratet, med tilslutning fra Miljødirektoratet, om dette, men det er ikke politisk vedtatt. OF støtter forslaget om store områder hvor alt liv får være i fred, både fra kommersielle aktører og fra fritidsfiskere.

• Regjering og Stortinget

- må regulere fisket i Oslofjorden strengere, med betydelige nullfiskeområder
- må innføre tilstrekkelig oppsyn for å sikre at reglene følges
- må følge opp tiltakene med løpende forskning for å kartlegge effekten av den

Forurensing

Hvert år ender mange båter opp som henslengte, eierløse vrak langs strendene, i verste fall på fjordens bunn. Disse båtene utgjør en betydelig risiko for forurensning fra kjemikalier og plast, og opprydningen er kostbar. I tillegg er plast fra bildekk en stor kilde til mikroplastforurensning i Oslofjorden. Hvert år gjennomføres det mange ryddeaksjoner langs fjorden og under vann.

• Regjering og Stortinget

- må innføre et obligatorisk nasjonalt båtregister, for å bedre kontrollen og forebygge marin forurensning
- må innføre et strengere regelverk for å avgrense mikroplast fra veiene

Restaurering

Norge har gjennom naturavtalen forpliktet seg til å bevare land- og havområder og restaurere ødelagt natur. Oslofjorden er et av Norges rikeste økosystemer og må prioriteres for restaureringstiltak.

• Regjering/Stortinget

- må følge opp forpliktelsene fra naturavtalen. Strandsonen, som det området med størst arts mangfold, må følges opp særskilt.
- må bevilge større beløp til forskning på, og tiltak for å restaurere Oslofjorden

• Kommunene

- må tørre å satse på restaurering av områder ved sjøen heller enn å bygge ned

Renseanlegg og avløp

Kommunale avløp bidrar med store mengder nitrogen. Kommunene har ansvaret for at avløps- og renseanlegg tilfredsstiller kravene som stilles, nasjonalt og fra EU. Innbyggerne må ta regningen. Skal vi lykkes med å redde Oslofjorden må det bygges effektive renseanlegg med høy rensegrad. Mange kommuner er ikke i stand til dette alene. Samarbeid over kommunegrenser vil bidra til bedre rensing og være økonomisk gunstigere. Staten bør ta en tydeligere prosjektlederrolle for å hjelpe kommunene med dette. Samtidig sliter mange kommuner økonomisk. Klimaendringer, befolkningsvekst og utbyggingspress gjør at dette arbeidet haster.

• Regjering og Stortinget

- må ta en lederrolle og koordinere utbygging av renseanlegg
- må etablere garanti/finansieringsordninger for kommunene
- må styrke statsforvaltners kapasitet til oppfølging og kontroll

• Kommunene

- må fortsette arbeidet med å etablere effektive renseanlegg
- må etablere gode samarbeidsmodeller for utbygging og drift
- må prioritere utskifting av gamle avløpsrør

Avrenning fra jordbruket

Jordbruket er en stor kilde til både næringsstoffer og jordpartikler i fjorden. Tiltak i jordbruket kan gi rask effekt, både for fjorden og for lokale vannveier. Regjeringen har vedtatt nye regler for bruk og oppbevaring av gjødsel, som trer i kraft fra 2027. Nye regler om høstpløying er innført i Oslo, Akershus og Østfold, men ennå ikke i Innlandet og Vestfold. Mange steder står det dårlig til med kantsoner langs vassdrag, og tilsynet må styrkes. Robuste kantsoner bidrar til større biologisk mangfold og hindrer avrenning. Dagens regelverk er 2 meter, men bør økes til 4.

• Regjering og Stortinget

- må forbedre regelverket og øke de økonomiske incentivene for tiltak i landbruket i hele nedbørsområdet
- må styrke statsforvaltners kapasitet til effektivt tilsyn med kantsoner og jordbearbeiding

• Kommunene

- må føre hyppigere tilsyn med landbruket
- må øke overvåking av nitrogen-tilførsel til fjorden
- må prioritere god vannforvaltning i alle planprosesser

Vern av strandsonen

Strandsonen og gruntvannsområder har stor betydning for både friluftsliv og naturmangfold. Her finner vi det største biologiske mangfoldet langs kysten. Kommunene har en viktig rolle i arbeidet med å hindre videre nedbygging av strandsonen. Videre må staten sette av mer midler til oppkjøp av områder, for å reetablere natur og sikre dem for fremtiden. Norge har gjennom naturavtalen forpliktet seg til å bevare 30 % av land- og havområder innen 2030 og restaurere 30 % av ødelagt natur. Oslofjorden er et av Norges rikeste økosystemer og må prioriteres for restaureringstiltak.

• Regjeringen og Stortinget

- må øke budsjettammen for kjøp av områder langs fjorden
- må gi statsforvaltners tilstrekkelige ressurser til å følge opp kommunale planprosesser
- må følge opp forpliktelsene fra naturavtalen. Strandsonen, er det området med størst artsmangfold og må følges opp særskilt.

• Kommunene

- må legge større vekt på vern av strandsonen i alle plan- og byggesaksprosesser

VEKST FØR RENSING? Ønsket om vekst, både i form av boligbygging og etablering av næringsvirksomhet, kan føre til økte mengder kommunalt avløpsvann, og dermed økt tilførsel av organisk materiale og næringsstoffer til Oslofjorden. Dette er spesielt bekymringsfullt for kommuner som ikke etterlever eksisterende rensekrav, og som ikke klarer å begrense veksten før nye renseanlegg med nitrogenfjerning er på plass. Illustrasjonsfoto.

PLØYING Arealer som pløyes om høsten har større avrenning av jordpartikler og næringsstoffer enn arealer som ikke blir jordbearbeidet, eller der pløying utsettes til våren. Avrenningen er skadelig for både plante- og dyreliv, både i vassdragene og i Oslofjorden, og kan forårsake nedslamming, redusert lysinntrengning og utslipp av næringsstoffer. Dette medfører oppblomstring av alger og raskt voksende vekster, som videre kan fortrenge det naturlige økosystemet og erstatte det med uønskede arter.

Vår viktigste oppgave

Redd fjorden!

Kampen for å redde Oslofjorden preger mange av de oppgavene vi til enhver tid jobber med. Vi har flere prosjekt og bruker en bred kontaktflate til å jobbe for at tiltak skal komme på plass før det er for sent.

STORTINGSPRESIDENT Masud Gharahkhani er en av flere sentrale politikere vi har hatt med på tur i Oslofjorden, så de ved selvsyn kan få et inntrykk av fjordens tilstand. Her forteller Linda fra Norges miljø- og biovitenskapelige universitet og Nicolay fra OF om fravær av torsk og hvordan det påvirker fjorden.

Kontakt med politikere

Det trengs mange politiske avgjørelser og prioriteringer. OF har nær kontakt med sentrale politikere på alle plan og jobber kontinuerlig med å finne konstruktive løsninger på utfordringene. Vi har hatt med flere sentrale politikere ut på fjorden slik at de med selvsyn blir kjent med tilstanden den er i. Vi er tydelige på at dersom fjorden skal reddes, krever det handling på mange områder. Dette har vi spilt inn til de politiske partiene lokalt og sentralt. Vi bruker også vår faste plass i Oslofjordrådet til å påvirke til handling.

Nettverk for en levende Oslofjord

Nettverk for en levende Oslofjord ble opprettet av OF og Norsk Friluftsliv høsten 2022, og omfatter nå 26 organisasjoner. Alle de

NETTVERK HOS MINISTER Nettverk for en levende Oslofjord besøkte fiskeri- og havministeren (som var værfast og deltok digitalt) der tema var fisk i Oslofjorden. F.v: Hans Erik Lerkelund, Norsk Friluftsliv, Øyvind Fjeldseth, NJFF, Kristina Sigurdsdottir Hansen (Ap), statssekretær for fiskeri- og havministeren, Truls Gulowsen, Naturvernforbundet, Henning Røed, OF, og Nicoay Moe, OF.

største organisasjonene innen miljø og friluftsliv deltar aktivt i arbeidet. Nettverket er blant annet finansiert gjennom midler fra Sparebankstiftelsen DNB, Eckbos Legat, Skipsreder Tom Wilhelmsens stiftelse og Akershus fylkeskommune.

Nettverket har opprettet fem arbeidsgrupper som arbeider med:

- Torskefredning
- Folkeforskning
- Kantsoner
- Arealplanlegging
- Samfunnskontakt med politikere og allmenheten

Nettverket har arrangert to store konferanser, en med fisk som tema, og en om hvilken rolle lavtrofisk oppdrett kan spille. Se egne artikler

En viktig stemme for fjorden

- **Foredrag.** OF blir ofte invitert til å holde foredrag om Oslofjordens tilstand. Gjennom 2024 har vi holdt over 50 foredrag og innlegg.
- **Media.** Det er mange aktører som er synlige i mediebildet og bidrar med kunnskap om tilstanden og oppfordrer til handling. OFs synlighet er økende. Vi bruker synligheten til å poengtere at ingen tiltak alene redder fjorden, snarere en lang rekke. Miljødirektoratets Helhetlig tiltaksplan for Oslofjorden representerer 63 tiltak som må på plass.

PÅ FORSKNINGSTOKT Kirsti Eikeland fra INSPIRIA science center, Cathrine Green og Henning Røed fra OF og Rebekka Sæter fra Vitenparken på NMBU. Henning leder Nettverk for en levende Oslofjord.

Kunnskap

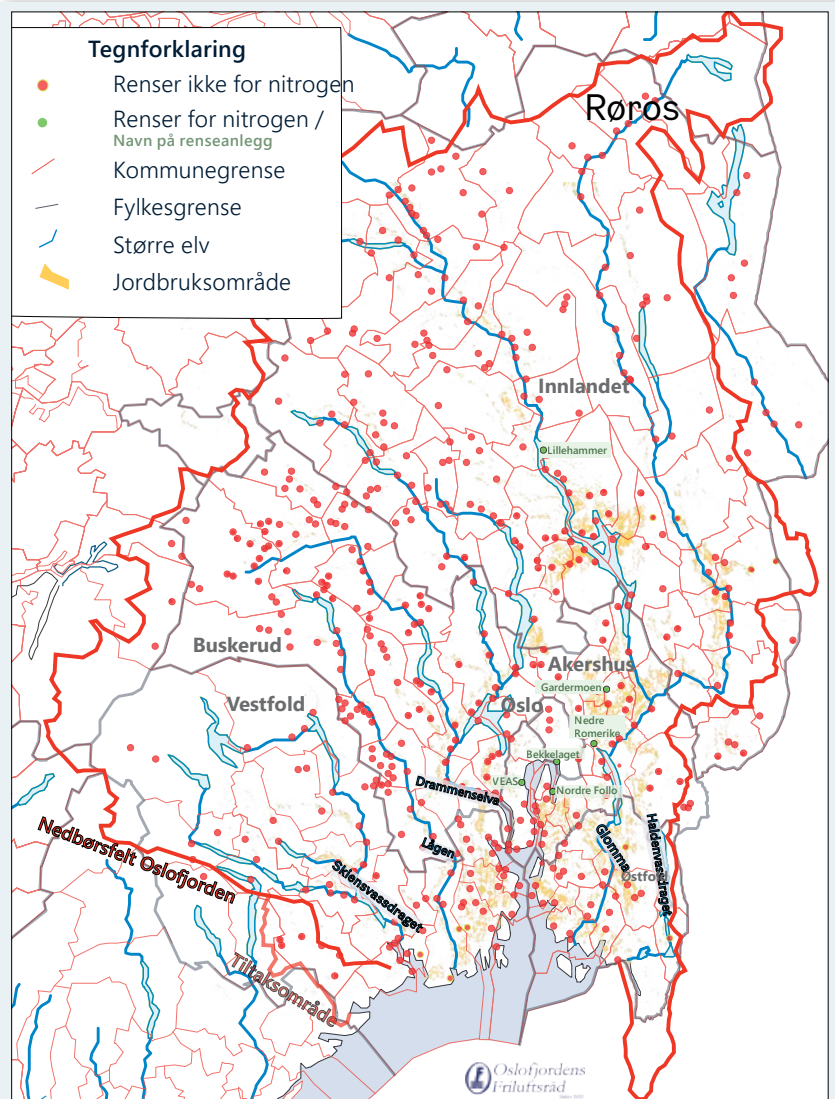
Selv om mange er klar over den kritiske tilstanden i Oslofjorden, er det fortsatt mange som ikke er bevisst fjordens utfordringer. Det er også fortsatt manglende politisk vilje til å ta de grepene som er nødvendig. Dette ønsker vi i OF å gjøre noe med. Derfor bruker vi mye tid på å drive folkeopplysning og formidle kunnskap fra institusjoner som Havforskningsinstituttet, NMBU, NIVA og Miljødirektoratet. Videreformidling skjer gjennom egne kanaler som nettsider og sosiale medier, samt gjennom god kontakt med media og en lang rekke organisasjoner og enkeltpersoner. OF vet mye om tilstanden gjennom mange ulike prosjekter, som

Ute på fjorden

Vi har mange oppgaver som krever at vi er til stede ute. Gjennom konkrete arbeidsoppgaver, som å rydde strender, kartlegge forsøpling eller fremmede arter er vi i nærkontakt med vannet. I tillegg driver vi skjøtsel av friluftsområder, tilrettelegger for friluftsliv og underviser skoleklasser. Alle disse aktivitetene gir oss en unik nærhet til fjordens utvikling. Like viktig er at vår innsats får folk ut.

Entusiasme og engasjement

Gjennom prosjekter som Kysthjelperne (les mer på side 11), praktiske oppgaver i fjorden og tilrettelegging for friluftsliv – blant annet med kajakkstativer, informasjonstavler, kystledhytter og kurs – bidrar vi til å øke kunnskapen om Oslofjordens unike natur. Vi er overbevist om at de som opplever fjorden, utvikler en sterk tilknytning til den og ønsker å bevare dens unike kvaliteter!

Regner det på Røros ender vannet opp i Oslofjorden! Innenfor den røde linjen er det 118 kommuner. Rensing av avløp og tiltak innen jordbruk må på plass i alle disse kommunene om mengden nitrogen og fosfor som ender opp i Oslofjorden skal begrenses. De røde prikkene representerer utslippspunkter som ikke har effektiv rensing. Kun seks av punktene er grønne. De representerer steder med biologisk rensing av nærings saltene. Det er en stor jobb å gjøre om Oslofjorden skal redde! Kartgrunnlag: Kartverket

Dette var den mest delte posten vi la ut på Facebook. Følg oss gjerne.

Støtte OF?

Både privatpersoner og bedrifter kan bli Oslofjordvenner. Bidragene styrker oss i kampen for å redde Oslofjorden og forbedre mulighetene for et aktivt friluftsliv!
www.oslofjorden.org/bli-oslofjordvenn

Fisk i fokus

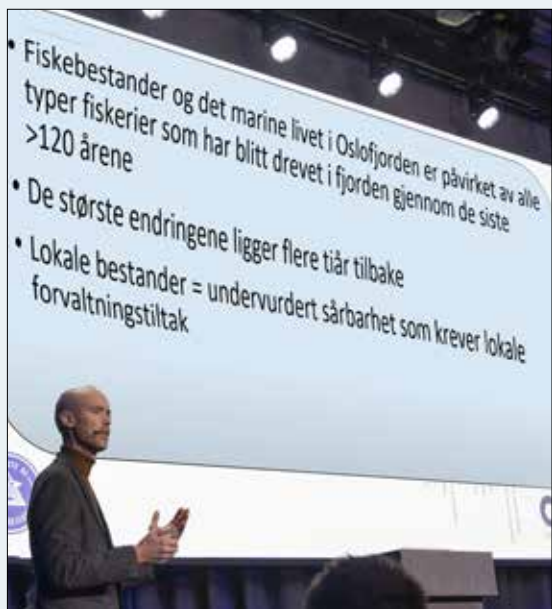
Oslofjordkonferansen

I mars arrangerte vi en konferanse i samarbeid med NJFF og Naturvernforbundet. Marmorsalen på Sentralen i Oslo var fullsatt, med 380 engasjerte deltakere.

Oslofjordkonferansen 2024 ble arrangert sammen med Norges Jeger- og Fiskerforbund og Naturvernforbundet. Formålet med konferansen var å samle forskere, myndigheter, politikere, interesseorganisasjoner og andre interesserte, til faglig påfyll og diskusjoner om sentrale fiskearters fremtid i Oslofjorden og Indre Skagerrak. Overbelastning av næringsalter, sterkt svekkede habitater og høyt fiskepress gjennom de siste 100 årene, er viktige årsaker til at flere fiskearter har hatt sterk tilbakegang. Konferansen hadde et variert og spennende program, med oppdateringer på fiskearter og tilstanden i Oslofjorden av forskere fra forskningsinstitusjonene Havforskningsinstituttet, NMBU, NINA og UiO. Konferansen hadde både forsker- og politikerdebatt, og avsluttet med et forskeropprop der sentrale havforskere bl.a. krevde strenge tiltak innen fiske, inkludert store fiskefrie områder.

POLITIKERDEBATT Espen Søilen, OF, ledet en politikerdebatt om hva politikere kan gjøre for å redde fjorden. F.v.: Rasmus Hansson, Ola Elvestuen, Kari Sofie Bjørnsen, alle tre sentrale politikere, og Jan Henrik Bredsan, Indre Skagerrak Fiskerlag.

“Oslofjorden er påvirket av alle typer fiskerier som har blitt drevet i fjorden de siste 120 årene. Det var først da torsken nesten forsvant, vi virkelig fikk opp øynene. Da var mange andre, mer sårbare arter, allerede borte.”

Even Moland, Havforskningsinstituttet

“Havet er ikke uendelig, og det er ganske robust. Løpet er ikke kjørt, selv om situasjonen nå er ytterst mørk. For setter vi i gang tiltakene vi vet virker, ja så er det håp for Oslofjorden. Til og med oksygenfritt bunnvann kan reverseres.”

Dag O. Hessen, Universitetet i Oslo

“Mange havforskere og eksperter har sagt at i Oslofjorden og Skagerrak må vi i hvert fall verne 30 %, fordi det er et system i krise.”

Truls Gulowsen, Naturvernforbundet

Kysthjelperne

Sammen gir vi fjorden en hjelpende hånd!

Kysthjelperne er et initiativ som engasjerer barn, unge og voksne til å ta en aktiv rolle i arbeidet med å gjenopprette et sunnere fjord- og havmiljø. Målet er å skape folkelig eierskap til havet og kystområdene.

FAGDAG Dykkere samlet til fagdag i Akvariet i Drøbak for å lære hvordan de kan bidra som folkeforskere.

Kunnskap om fjorden

Kysthjelperne har som mål å øke kunnskapen om tilstanden i fjorden. Vi tror at jo mer kunnskap man har, desto større er sannsynligheten for at man ønsker å engasjere seg og bidra. I løpet av året har vi, i samarbeid med andre organisasjoner, arrangert konferanser og utarbeidet filmer, animasjoner og fagartikler for å øke kunnskapsnivået. I høst arrangerte vi en fagdag for dykkere i Drøbak, i samarbeid med Norges Dykkeforbund og Havforskningsinstituttet.

Folkeforskning

Folkeforskning kan gi verdifulle bidrag til å redde fjorden. Datainnsamling og observasjoner supplerer offentlig overvåkning, og bidrar til å tette kunnskapshull. Deltakerne blir engasjert i fjordens utfordringer på en unik måte og resultater av innsatsen kan inspirere andre.

I løpet av året har vi satt i gang to forskningsprosjekter:

• Vannprøver med miljø-DNA

Alle organismer mister små biter av hud, skjell eller vev som inneholder DNA. Dette DNA-et avslører hvilke arter som finnes i vannet. I høst har folkeforskere samlet inn vannprøver fra rundt 50 stasjoner i Oslofjorden. Prøvene er sendt til Universitetet i Oslo, der forskere analyserer dem for miljø-DNA. Slik bidrar enkeltpersoner til utvidet kunnskap om hvilke arter som lever i Oslofjorden.

• Lurv

I samarbeid med Norsk institutt for vannforskning (NINA) bruker vi folkeforskere til å kartlegge dekningsgraden av lurv. Mengden lurv sier mye om fjordens tilstand. Målingene gjennomføres på faste steder gjennom sommersesongen, noe som gir bedre innsikt i utbredelsen og utviklingen over tid.

Restaurering av Oslofjorden

Norge har gjennom naturavtalen forpliktet seg til å restaurere 30 % av ødelagt natur innen 2030. Oslofjorden er fra naturens side Norges mest artsrike økosystem. Kysthjelperne har som mål å bidra til restaureringen av fjorden, blant annet gjennom tiltak for å gjenopprette ålegress. I løpet av året har vi samlet kunnskap og knyttet kontakter som gjør oss i stand til å starte restaureringen av Oslofjorden. Vi samarbeider blant annet med NIVA og flere organisasjoner og foreninger.

Dugnad for havet

"Dugnad for havet" er et initiativ fra Havforskningsinstituttet (HI), som oppfordrer publikum til å bidra med observasjoner av livet i havet. Kysthjelperne samarbeider med HI for å få folk til å registrere observasjoner av alt liv, både nye, uønskede og vanlige arter i portalen. Neste år lanseres nettsiden i ny drakt, med enda flere muligheter for at alle kan bidra som folkeforskere.

DNA Alt liv i havet etterlater genetiske spor. Ved å ta vannprøver kan kysthjelperne bidra til utvidet kunnskap om hvilke arter som finnes i fjorden. Illustrasjon: HI

Kan dyrking av blåskjell, tunikater, tang og tare være med på å redde Oslofjorden?

Oslofjorden sliter med overgjødning og for mye partikler i vannet. Kan dyrking av såkalte lavtrofiske arter som befinner seg lavt i næringskjeden, som blåskjell, tunikater eller alger, være en del av løsningen på problemene med overgjødning?

Fra skepsis til mulighet

OF har lenge vært skeptisk til oppdrett i Oslofjorden, men ny forskning viser at dyrking av såkalte lavtrofiske arter har et betydelig potensial til å kunne redusere nitrogenmengden i fjorden. Potensialet er så stort at OF, og Nettverk for en levende Oslofjord, mener det er viktig å finne ut mer om dette.

Hva er lavtrofisk dyrking?

Blåskjell og tunikatarten ciona befinner seg langt nede i den marine næringskjeden. Når slike arter dyrkes behøver man ikke tilføre fôr for at de skal vokse, fordi de filtrer maten sin rett fra havet. Siden artene allerede finnes naturlig i fjorden, er risikoen for alvorlige miljøkonsekvenser mye lavere enn ved oppdrett av fisk. Kun ved oppdrett av store mengder vil de kunne påvirke det planktoniske økosystemet. Det drives allerede omfattende dyrking av den hurtigvoksende tunikaten ciona i Møre og Romsdal, samt i Sverige. Næringsstoffene som disse artene tar opp, er de samme gjødselstoffene som det er alt for mye av i Oslofjorden. Ved å redusere gjødselstoffene kan vi stoppe oksygensvikt og også oppblomstring av lurv.

Hva betyr lavtrofisk?

Nederst i den marine næringskjeden finner vi plankton og alger som utnytter sollys og gjødselstoffer i vannet direkte. På neste nivå finner vi de som lever av å spise plante- og dyreplankton. Dette omfatter arter som for eksempel blåskjell og tunikater.

Hva er potensialet i lavtrofisk dyrking

Pronofa er en norsk aktør som ønsker å komme i gang med et storskala anlegg på Hvaler for å produsere mat til mennesker. De ønsker et anlegg som på overflaten utgjør inntil 1,35 km². Altså et område på 1 kilometer ganger 1.35 kilometer. Tanken er å produsere tunikaten, ciona. Et slikt anlegg vil ifølge Pronofa kunne fjerne inntil 675 tonn nitrogen i året. Til sammenlikning fjerner Bekkelaget renseanlegg opp mot 200 tonn nitrogen per år.

KONFERANSE Fiskeri- og havminister Marianne Sivertsen Næss stod for åpningen av konferansen om lavtrofisk dyrking, i desember.

Betenkeligheter

Det er utfordringer knyttet til storskala lavtrofisk oppdrett, men ut ifra hva forskerne vet, er risikoen for uønskede effekter begrenset.

• Areal

Om næringsaktører skal få slippe til, vil det innebære bruk av sjøareal. Arealbruk i Oslofjorden er alltid en utfordring, selv om det også er en mulighet å ha anlegg som er nedsenket i vannet, der havoverflaten i stor grad fortsatt kan brukes til f.eks. kajakkpadling. Informasjon om hvilke områder som brukes mye, og som derfor bør unngås, er tilgjengelig.

• Anleggene i seg selv

Det er lett å tenke seg at plast brukt i konstruksjon av anlegget vil kunne komme på avveie. Utfordringene med plast på avveie og mikroplast er velkjente. En annen utfordring er hva som skjer med anlegg som ikke viser seg økonomisk drivverdig. Utfordringene med plast på avveie og mikroplast er velkjente. En annen utfordring er hva som skjer med anlegg som ikke viser seg økonomisk drivverdig.

Dette var en stor utfordring med blåskjellanlegg for noen tiår siden. Nå stilles det krav om å deponere 2 millioner kroner på en sperret bankkonto, for å kunne starte et slikt anlegg. Dersom driften ikke lykkes, vil pengene brukes til å rydde opp på lokaliteten.

Store lavtrofiske oppdrettsanlegg kan ha økosystem-påvirkning på en fjord. Tore Strohmeier fra Havforskningsinstituttet i Bergen, har vist at massive anlegg for blåskjelloppdrett i Hardangerfjorden med produksjonskapasitet på 130 000 tonn blåskjell i året, kan redusere planteplanktonmengden med inntil 60 % midt på sommeren, og

Les oppsummering og bla i innlegg fra konferansen:

www.oslofjorden.org/kan-lavtrofisk-oppdrett-vaere-med-a-redde-oslofjorden

dyreplankton med inntil 30 %.

Dårlig tid

Innføring av tiltak som monner, både innen jordbruk og avløp, vil ta tid. I mellomtiden må vi gjøre det vi kan for å redde fjorden – lavtrofisk oppdrett kan være et positivt bidrag, men det må aldri bli et substitutt for de store og nødvendige tiltakene! Sett opp mot tiden det tar å få på plass andre tiltak som reduserer, vil et anlegg med lavtrofisk oppdrett kunne etableres mye raskere. Det vil også raskt begynne å redusere mengden næringsstoff som fjorden har for mye av.

Konferanse

I desember arrangerte OF og Nettverk for en levende Oslofjord i samarbeid med Bellona, Naturvernforbundet og Marinreparatørene en konferanse der det ble sett nærmere på potensialet som ligger i oppdrett av lavtrofiske arter i Oslofjorden. Arrangementet kom på plass etter at organisasjoner i nettverket ønsket å finne ut mer om dyrking av lavtrofiske arter kan bidra til å bedre vannkvaliteten. Arrangementet trakk over 200 deltakere, samt en rekke politikere, til Sentralen i Oslo.

Forskjellig fra tradisjonelt oppdrett

Lavtrofisk dyrking	
Areal	Kan bruke hele vannsøylen. Kan være nedsenket, slik at det meste av overflaten er tilgjengelig for friluftsliv og fritidsbåter.
Medisiner	Nei
Må føres	Nei
Uønsket spredning	Artene finnes naturlig i Oslofjorden
Luseproblem	Nei
Tar opp nitrogen og fosfor	Ja
Tar opp CO ₂	Oppdrett av tare kan binde CO ₂ , men det fordrer deponering

Dyrking av lavtrofiske arter skiller seg fra fiskeoppdrett ved at det er mer bærekraftig og har lavere miljøpåvirkning. Mens fiskeoppdrett ofte krever fôr basert på villfanget fisk eller landbruksprodukter, filtrerer lavtrofiske arter næringsstoffer direkte fra arter i vannet og kan bidra til å forbedre vannkvaliteten. I tillegg er det lavere risiko for sykdomsspredning og krever færre ressurser, noe som gjør det til et mer miljøvennlig alternativ sammenlignet med fiskeoppdrett.

FN anerkjenner denne formen for akvakultur som et viktig tiltak for å redusere presset på ville fiskebestander, minske klimagassutslipp og sikre matsikkerhet i fremtiden.

CIONA I OSLOFJORDEN Disse rørformede skapningene kalles ciona og tilhører tunikatene. De kan bli opp til 30 cm. og lever naturlig i Oslofjorden, som her i Drøbaksundet. De fungerer som naturlige filtre ved å ta opp overskudd av næringsstoffer som nitrogen og fosfor. Det gjør dem til potensielle hjelpere i arbeidet med å redde Oslofjorden fra overgjødning. Foto: Eirik Fjeld

Strandsonen i Oslofjorden

Til tross for over 70 år med byggeforbud, er Oslofjorden blant de mest nedbygde kystområdene i Europa. Likevel godkjennes det fortsatt nye byggeprosjekter i samtlige av OFs medlemskommuner – igjen med unntak av Nordre Follo.

Kunnskapen om hvordan hele økosystem påvirkes av arealendringer er svært begrenset. NINA

Bygningsnært areal

Alle bygninger skaper en sone som kan oppfattes som privatiserende og begrense tilgangen for friluftsliv. I tillegg påvirker bygg naturmangfoldet, ikke bare gjennom selve bygningsmassen, men også ved endringer i omgivelsene, som veiutbygging, opparbeidelse av plen eller annen tilpasning til byggets funksjon. På denne måten bidrar hver bygning til gradvis tap av natur.

Biologisk mangfold

Strandsonen har avgjørende betydning for biologisk mangfold. Ifølge Naturhistorisk museum (Universitetet i Oslo) er landområdene i og rundt Oslofjorden Norges rikeste når det gjelder biologisk mangfold, med opptil 80 % av landets landlevende arter. Det er også her vi finner flest rødlistede arter i hele landet. Nedbygging og arealendringer er blant de viktigste årsakene til tilbakegang og tap av arter og naturtyper, både i Norge og globalt. Selv om tap av areal og naturkrisen

har fått økt oppmerksomhet, er forskningen på dette feltet fortsatt mangelfull. En rapport fra Norsk institutt for naturforskning (NINA) fra august peker på at vi vet altfor lite om konsekvensene av arealendringer, spesielt for økosystemene ved kysten. Rapporten viser også at forskningen hovedsakelig fokuserer på enkeltarter, mens kunnskapen om hvordan hele økosystemer påvirkes, er svært begrenset.

Nedgang i nye bygninger

Selv om det fortsatt oppføres mange nye bygg i strandsonen, er det positivt at økningen i nye bygninger er på vei ned. Bare i 2023 ble det oppført 184 nye bygninger i strandsonen i kommunene langs fjorden. Nordre Follo kommune er den eneste kommunen uten noen NYE bygninger i strandsonen – tommel opp til dem! De fem siste årene er 1214 nye bygg blitt oppført. Siden år 2000 er 8877 nye bygninger oppført. Kilde: ssb.no

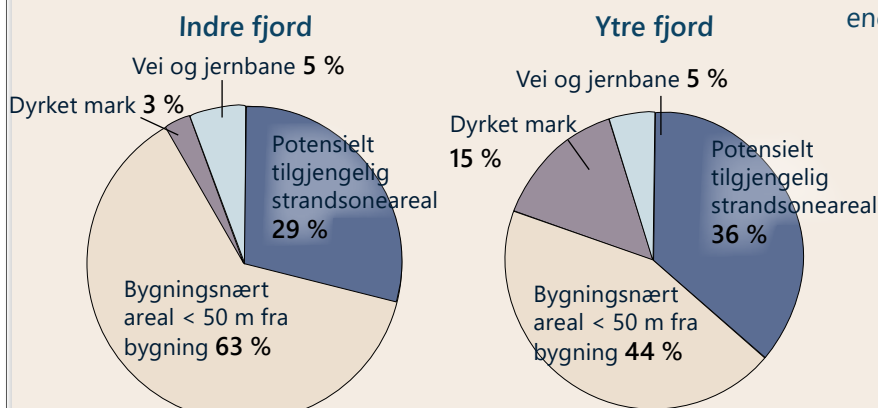
Store byggeprosjekter

Det pågår store utbyggingsprosjekter i flere kommuner. Ofte skjer dette i områder som tidligere har vært brukt til industri og som nå omreguleres til boligbygging. Ifølge naturavtalen har Norge forpliktet seg til å restaurere 30 % av ødelagt natur innen 2030. Med tanke på strandsonens betydning bør flere kommuner vurdere om noen av disse områdene kan brukes til naturrestaurering i stedet for ytterligere utbygging.

Havflatens betydning

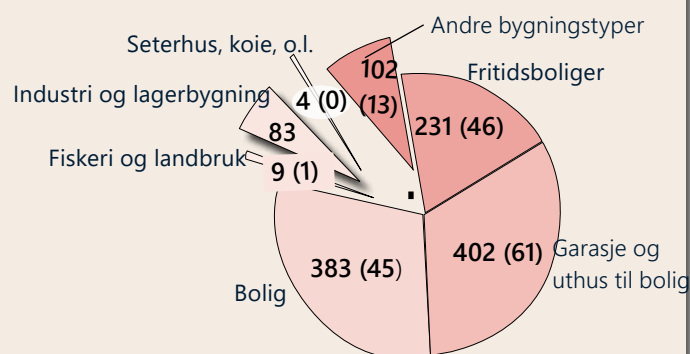
Vi vet lite om hvordan arealbruk i sjødelen nær land påvirker naturmangfoldet, men det er kjent at artsmangfoldet mange steder i sjøen, også nær kysten, er stort. Statistisk sentralbyrå har ingen statistikk over tiltak som påvirker havflaten, som utfyllinger, utvidelser av båthavner eller bygging av brygger. Selv om vi vet at det pågår mange slike tiltak, mangler vi god dokumentasjon både på antall tiltak og på hvordan de påvirker naturen og det biologiske mangfoldet.

Arealfordeling i strandsonen i Oslofjorden

BYGNINGSNÆRT Størstedelen av strandsonen i Oslofjorden ligger mindre enn 50 meter fra en bygning.

Diagram: Fordeling av nye bygninger i strandsonen i OFs medlemskommuner fra 2020 til 2024, bygningstyper, endring fra i fjor i parentes.

FORTSATT BYGGING Hvert år bygges det tettere i strandsonen. Garasjer og uthus til boliger øker mest i antall, mens nye boliger og fritidsboliger trolig legger beslag på mest areal.

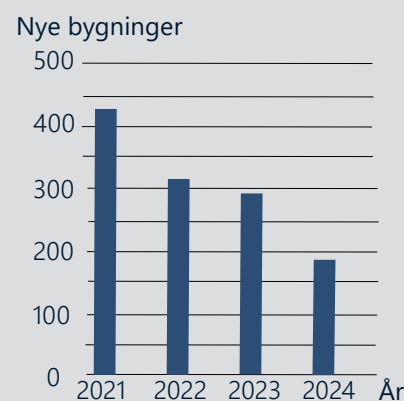

BYGGESTOPP? Mange kommuner har godkjent store byggeprosjekter i strandsonen, og et nettsøk viser at flere nye leilighetskomplekser legges ut for salg i disse områdene. Bildene er illustrative og viser ikke nødvendigvis alle prosjekter ved Oslofjorden.

Tabell: Byggeaktivitet i strandsonen, OFs medlemskommuner

Kommune, totalt 2024	Økning siden:		Bygninger i strandsonen Antall		
	2023	2020	Totalt 2024	2023	Nye fra: 2020
Halden	2496	2	1360	6	41
Moss	3403	0	2161	1	89
Sarpsborg	3888	5	3016	9	26
Fredrikstad	7861	42	5832	18	97
Hvaler	7872	6	3941	5	40
Råde	1132	2	617	2	5
Bærum	1740	7	2105	10	49
Asker	8171	14	6848	24	160
Nordre Follo	472	0	279	0	3
Nesodden	2219	0	1905	9	25
Frogn	2506	1	2337	4	43
Vestby	1617	2	1339	2	30
Ås	399	0	367	1	8
Oslo	2364	5	2716	4	62
Drammen	2330	1	2347	9	64
Lier	467	0	267	2	13
Horten	1582	17	1081	6	37
Holmestrand	2089	2	1662	3	32
Tønsberg	2210	3	1832	8	74
Sandefjord	5575	9	3844	21	126
Larvik	5863	19	4266	23	111
Færder	7490	10	5503	17	79
Totalt	69133	47	55625	184	1214

Nye bygninger i strandsonen, OFs medlemskommuner, endring fra året før

FÆRRE NYE Selv om det fra 2023 ble bygget 184 nye bygninger er det iallefall positivt med færre nyoppføringer år for år.

Dispensasjoner

91 % av kommunene gir dispensasjoner i 100-metersbeltet, men rapporteringen sier ingenting om hva disse dispensasjonene gjelder. Kommunene innvilger dispensasjon i 40 % av sakene der statsforvalteren fraråder det, til tross for at tiltakene er i konflikt med viktige nasjonale og regionale interesser i strandsonen.

Kilde: Miljødirektoratet | Gjennomføring av Helhetlig tiltaksplan for Oslofjorden, rapport for året 2023-2024

Dekar (forkortet daa, noen ganger da) er en enhet for måling av areal som tilsvarer 1 000 kvadratmeter.

Kilder: • Strandsonareal på fastlandet, etter helling og arealstatus (dekar) (K) 2000-2024 | www.ssb.no/statbank/table/08917
• Bygninger i strandsona, etter bygningstype (K) 2000-2024 | www.ssb.no/statbank/table/06505

Uttalelser for friluftslivet og naturen

OF er høringsorgan for friluftslivet og naturen i og rundt Oslofjorden. Med tanke på arealpresset i strandsonen, inkludert havflaten og fjordens tilstand, uttaler OF seg i mange saker i løpet av et år.

Gullaug, Lier

Restaurer heller naturen enn å bygge ned mer!

Vi foreslo å utvikle Gullaughalvøya til et natur- og friluftslivsområde for å ivareta naturverdier, styrke folkehelsen og legge til rette for forskning og undervisning. Området har stor miljømessig betydning, med tilknytning til Lierelva-deltaet, Linnestranda naturreservat og over 100 rødlistede arter registrert. Bevaring vil bidra til å motvirke økosystemkrisen i Drammensfjorden og støtte Norges forpliktelser gjennom FNs naturavtale. Området er ikke nedbygd, noe som gir Lier kommune en unik mulighet til å sikre det for fremtidige generasjoner ved å avsette det til LNF-formål. Et nærtrområde vil bidra til å forbedre innbyggernes helse og redusere behovet for helsetjenester, særlig for eldre. Det finnes også potensial for et våtmarkssenter og samarbeid med frivillige organisasjoner.

Sagene/Tofte, Asker

Massiv utbygging i 100-metersbeltet

Vi mener at det nye forslaget til reguleringsplan for Sagenehavna og Marmorveien ikke tilstrekkelig ivaretar de eksisterende naturverdiene i dette regionalt viktige friluftsområdet, med kyststi, strand og rekreasjonsområder. En betydelig økning i antall boenheter og bygging i

100-metersbeltet vil endre landskapets karakter og redusere tilgjengeligheten for friluftsliv. Vi foreslår en oppdatert kartlegging av naturmangfold og en grundig konsekvensutredning som en del av en eventuell ny reguleringsplan. Utbygging av områder som Djervbanen og «Rabbene» bør utgå, og utnyttelsesgraden reduseres, for å sikre kystnaturen og friluftslivets interesser.

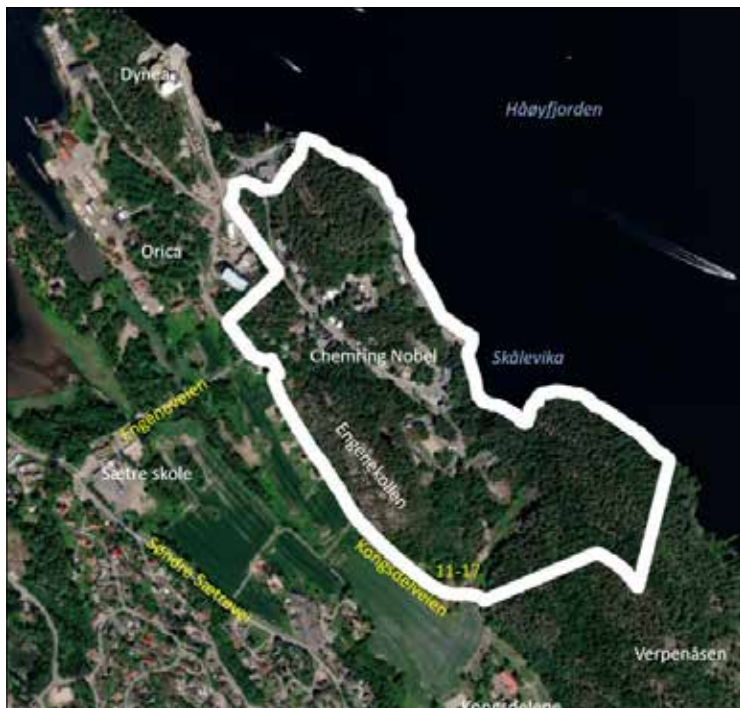
MANGE BOLIGENHETER Ved Sagene, sør på Hurumlandet, er det mange boenheter som skal bygges. Fra hurumbrygge.no

FN har vedtatt et mål om at 30 % av jordas land- og havområder bør vernes innen 2030, og at en betydelig andel av ødelagt natur må restaureres. Regjeringen har forpliktet seg til Naturavtalen i 2022.

VERDIFULLT OMRÅDE

Gullaug ble tidligere benyttet til dynamittproduksjon, men den virksomheten er borte. I et område som både ønsker og forventer befolkningsvekst er det lett å se for seg nye boliger. Strandsonen er det området hvor naturverdiene og mangfoldet er størst, og også det området som har størst verdi for friluftsliv og rekreasjon. Foto: Stig Førriisdal

AREALBRUK MED KONSEKVENSER Planområdet, dagens situasjon. Kilde: Asker kommune, høringsdokumentene

Planstrategiene

Vi har uttalt oss til en rekke kommunale planstrategier. En planstrategi er kommunens overordnede planverktøy, som angir hvilke prinsipper kommunen skal legge til grunn for videre planlegging i kommuneplanens samfunnsdel og arealdel. Den tar også for seg status for gjeldende planer, behov for nye planer eller revideringer, og legger frem en plan for arbeidet i inneværende planperiode. Våre innspill har på generelt grunnlag fokusert på naturmangfoldsplaner, helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord, kystsoneplan, arealnøytralitet, naturrestaurering og såkalt planvask.

Fagerstrand sentrum, Nesodden, kommunedelplan

Positivt med arealnøytralitet, men still krav til naturrestaurering

Kommunedelplanen for Fagerstrand sentrum har flere positive elementer, spesielt flyttingen av LNF-området ved Lilleruddammen for å ivareta naturtyper, samt planene for en grønn korridor med universell utforming, som forbinder boligområder med sjø og friområder. Vi støtter også rekkefølgekrav for turvei rundt Lilleruddammen og tiltak for å sikre allmennhetens tilgang i småbåthavnen, men savner fasiliteter for kajakkbruk. OF etterlyser bestemmelser som regulerer bruken av private bøyer og møringer, for å beskytte friluftsliv og marint liv. Planens prinsipp om arealnøytralitet trenger sterkere forankring og en tydeligere definisjon, inkludert krav om naturrestaurering for å kompensere for nedbygging av natur.

Krogstadvannet, Råde

Føre-var-prinsippet tilsier konsekvensutredning

Detaljreguleringsplanen for Krogstadvannet omhandler utvikling av området mot sjøen, med bolig- og næringsformål, småbåthavn og sikring av friområder. Planområdet grenser til verdifulle naturtyper og verneområder, inkludert bløtbunnsområder og semi-naturlige strandenger, som alle krever hensyn. Til tross for dette planlegges det uten krav om konsekvensutredning, noe vi bestrider med henvisning til naturmangfoldlovens krav om kunnskapsgrunnlag og føre-var-prinsippet. Vi foreslår kartlegging av biologisk mangfold, avbøtende tiltak som restaurering av strandenger og etablering av vegetasjonsbuffer, samt flytting av eksisterende brygger. Videre vektlegger vi landskaphensyn for å sikre at ny bebyggelse harmonerer med kulturlandskapet, og understreker viktigheten av å hindre spredning av fremmede arter. Opprettelsen av en bryggepromenade langs kyststien ses som positivt for friluftsliv og allmenn tilgjengelighet.

Chemring Nobel, Engene, Asker

Arealbruk med store konsekvenser

Reguleringsplanen for Engene næringsområde medfører store negative konsekvenser for miljø, friluftsliv, kulturminner og naturmangfold. Konsekvensutredningen viser særlig skadevirkninger på eikeskoger, gammel furuskog og hule eiker, mens økte marine utslipp frem til 2027 kan forverre Oslofjordens miljøtilstand. Tap av friluftsområder som Verpenåsen og Engenekollen, samt store deler av stinettet, vurderes som alvorlig. Vi etterlyser krav om rensing av utslipp som rekkefølgekrav og strammere tidslinjer for nødvendige tiltak. Et miljøfond, etter modell av NOAH på Langøya, kan bidra til å kompensere for tapene i nærmiljøet. En mindre utvidelse med sterkere avbøtende tiltak bør vurderes før planen vedtas.

Mer om nitrogenutslipp, se neste side.

Drøbak, Frogn

Batteribytte for rutebåt

Rutebåttilbudet til fem øyer i Indre Oslofjord – Håøya, Lågøya, Søndre Langåra, Steilene og Ommen – er avgjørende for at folk uten egen båt skal kunne nyte disse populære friluftsområdene. Tilgangen til disse øyene er viktig for friluftslivet og folkehelsen, spesielt i en stadig mer nedbygd og privatisert fjord. I 2024 hadde kystledhyttene på øyene over 6500 bookede døgn, og på Lågøya benyttet i overkant av 2500 personer rutebåten. For å opprettholde dette tilbudet er etablering av en batteribyttestasjon i Drøbak nødvendig. Denne infrastrukturen vil sikre at ferjene kan fortsette å betjene dem som søker kortreiste friluftsopplevelser i området.

Hvor mye nitrogen er 200 tonn?

I den opprinnelige utslippstillatelsen ble det gitt tillatelse til å slippe ut 200 tonn nitrogen per år. Dette tilsvarer omtrent en tredjedel av Veas' årlige utslipp. Selv om Veas renser mellom 70 og 80 % av nitrogenet, er det fortsatt den største kilden til nitrogenutslipp fra avløp i fjorden. Da Bekkelaget renseanlegg nylig ble oppgradert, ble nitrogenutslippet der redusert med 200 tonn per år. Kostnaden ved dette var en investering på 2,1 milliarder kroner.

Vil la tankskip samle opp forurensningen i Oslofjorden

For å unngå at store mengder nitrogen renner ut i en syk fjord, foreslås det å samle det opp med tankbåter og tømme det på havet.

Publisert 04.04.2024 kl. 11:23
Oppdatert 7. mars 2024 kl. 09:52

Forsvaret trumfer miljø: Tillater femdobling av utslipp

Alle andre rundt Oslofjorden pålegges kostbare kutt i utslipp av nitrogen. Men regjeringen lar en sprengstoffabrikk femdoble forurensningen sin.

Publisert 6. mars 2024 kl. 15:35
Oppdatert 7. mars 2024 kl. 09:52

FORURENSNING: I 2022 slapp Chemring Nobel ut 20 tonn nitrogen i Oslofjorden. Nå får de lov til å slippe ut opp til 200 tonn.

FOTO: TERJE RENDØKSEV / NTB

Sprengstoff-fabrikk får produsere mer – øker utslippene til Oslofjorden

Chemring Nobel får femdoble sitt nitrogenutslipp i fjorden. Et stort behov for å etterfylle Norges ammunisjonslagre, sier klima- og miljøminister Andreas Bjelland Frisken.

Foto: NTB (Chemring Nobel) og NTB (Oslofjordens Friluftsliv) / NTB (Oslofjordens Friluftsliv)

OPPMERKSOMHET I MEDIA Utslippstillatelsen fikk stor oppmerksomhet i media.

Chemring Nobel

I mars ble det kjent at sprengstoffprodusenten Chemring Nobel hadde fått tillatelse til å øke utslippet av nitrogen fra 41 til 200 tonn i året. OF klaget på vedtaket. Noen måneder senere ble tillatelsen redusert til maksimalt 95 tonn/år.

Dårlig utredet

Saken ble ikke sendt ut på høring, men ble først gjort kjent etter at Teknisk Ukeblad publiserte en artikkel om den. Selv om begrunnelsen for tillatelsen var krigen i Europa og behovet for sprengstoff, mente OF at utredningen som lå til grunn stod i sterk kontrast til de krav som stilles når kommunene søker om utslippstillatelse fra renseanlegg, og at bestemmelser i både forurensningsloven og naturmangfoldloven ikke ble fulgt. OF mente også at en utslippstillatelse i den størrelsesorden det var snakk om, kunne sette hele prosessen rundt en helhetlig tiltaksplan i fare.

Avbøtende tiltak

Det er bred enighet om at nitrogen er en av de viktigste årsakene til de store miljøproblemene i Oslofjorden. Selv

om de fleste, i lys av situasjonen med krig i Europa, ser betydningen av økt sprengstoffproduksjon, har mange hevet stemmen og ment at avbøtende tiltak må på plass før utslipp av så store mengder nitrogen i Indre Oslofjord kan tillates. Gitt fjordens tilstand foreslo OF også å bruke tankbåter til å samle opp det nitrogenholdige vannet og slippe det ut i Atlanterhavet, hvor det ikke vil ha en negativ innvirkning på økosystemet. Dette var tenkt som en midlertidig løsning inntil et fullverdig renseanlegg er på plass. Forslaget ble ikke fulgt.

Klage

I tillegg til OF, klaget flere andre organisasjoner på utslippstillatelsen. I en uttalelse i oktober ble det kjent at Chemring Nobel vil gjøre endringer i produksjonen, noe som reduserer utslippet av nitrogen

betydelig. Selv uten rens tiltak viste ny prognose at utslippet ikke vil komme over 95 tonn. **Regjeringen skrev i sin begrunnelse:** «Etter at tillatelsen ble gitt, viste nye prognoser fra bedriften at utslippene vil bli betydelig lavere enn antatt. Ifølge beregningene vil de faktiske utslippene for 2025 og 2026 bli på henholdsvis 61 og 70 tonn. Chemring vil ha sin produksjonstopp i 2027, og selv uten rens tiltak viser prognosen at utslippet da ikke vil komme over 95 tonn. Det kom også inn flere klager på utslippstillatelsen.» Og selv om dette er en betydelig reduksjon, er det fortsatt snakk om store utslipp i en fjord som fortsatt stadig blir sykere. Utslippsgrensene gjelder ut 2027. Etter 2027 skal nytt renseanlegg være på plass og utslippsnivået vil reduseres igjen.

Stans i fisket i store deler av fjorden er nødvendig!

På høsten sendte Regjeringen ut et høringsforslag om omfattende begrensninger for fiske i Oslofjorden. Tre store nullfiskeområder inngikk i høringsforslaget. OF støtter tiltaket.

Nullfiskeområder

I alle de tre områdene er det foreslått at all høsting av marine ressurser skal være forbudt, både for fritids- og yrkesfiskere. Dette inkluderer fiske etter anadrome arter som laks og sjørøret i sjøen. Forbudet foreslås å gjelde i 10 år.

Økosystemet trenger hvile

Bakgrunnen for forslaget er den kritiske tilstanden i Oslofjorden. Nullfiskeområder kan bidra til å gjenopprette økosystemet ved å øke fiskebestander, biomasse og arts mangfold. Erfaringer fra andre land viser at fiskeforbud raskt gir effekt, særlig for arter som er direkte påvirket av fiske.

Fortsatt mulig å fiske

Til tross for forbudet vil det fortsatt være mulig å fiske langs store deler av kysten. Nullfiskeområdene omfatter ca. 1 700 km kystlinje, hvorav 829 km er i ytre fjord. Likevel vil en ca. 3 780 km lang kyststrekning fortsatt være tilgjengelig for fritidsfiske, med enkelte begrensninger.

Faglige råd og høringsprosess

Fiskeri- og havministeren og klima- og miljøministeren bestilte i fjor faglige råd fra Fiskeridirektoratet og Miljødirektoratet om nye fiskeritiltak for å styrke fiskebestandene og økosystemet i fjorden. Tiltakene har blitt nærmere utredet og vurdert i departementene i forkant av høringsprosessen. Høringen inkluderer begrensninger rettet mot både yrkesfiske og fritidsfiske. Fiske etter anadrom laksefisk, som sjørøret og laks, er også inkludert.

Flere tiltak nødvendig

Nullfiskeområder alene er ikke nok for å sikre en bærekraftig torskbestand. Alle de 63 tiltakene i Helhetlig tiltaksplan for Oslofjorden må gjennomføres for å gjenopprette fjordens helse. Rask handling og klare reguleringer fra Regjeringen er avgjørende.

STANS I FISKE Hele indre fjord og størstedelen av nasjonalparkene er foreslått som nullfiskesoner.

Høringsforslaget oppsummert:

Nullfiskeområder der all form for fiske er forbudt, både for fritidsfiskere og yrkesfiskere.

Redusert fangst av bunnfisk ved å fjerne alle dispensasjoner og stramme inn krav.

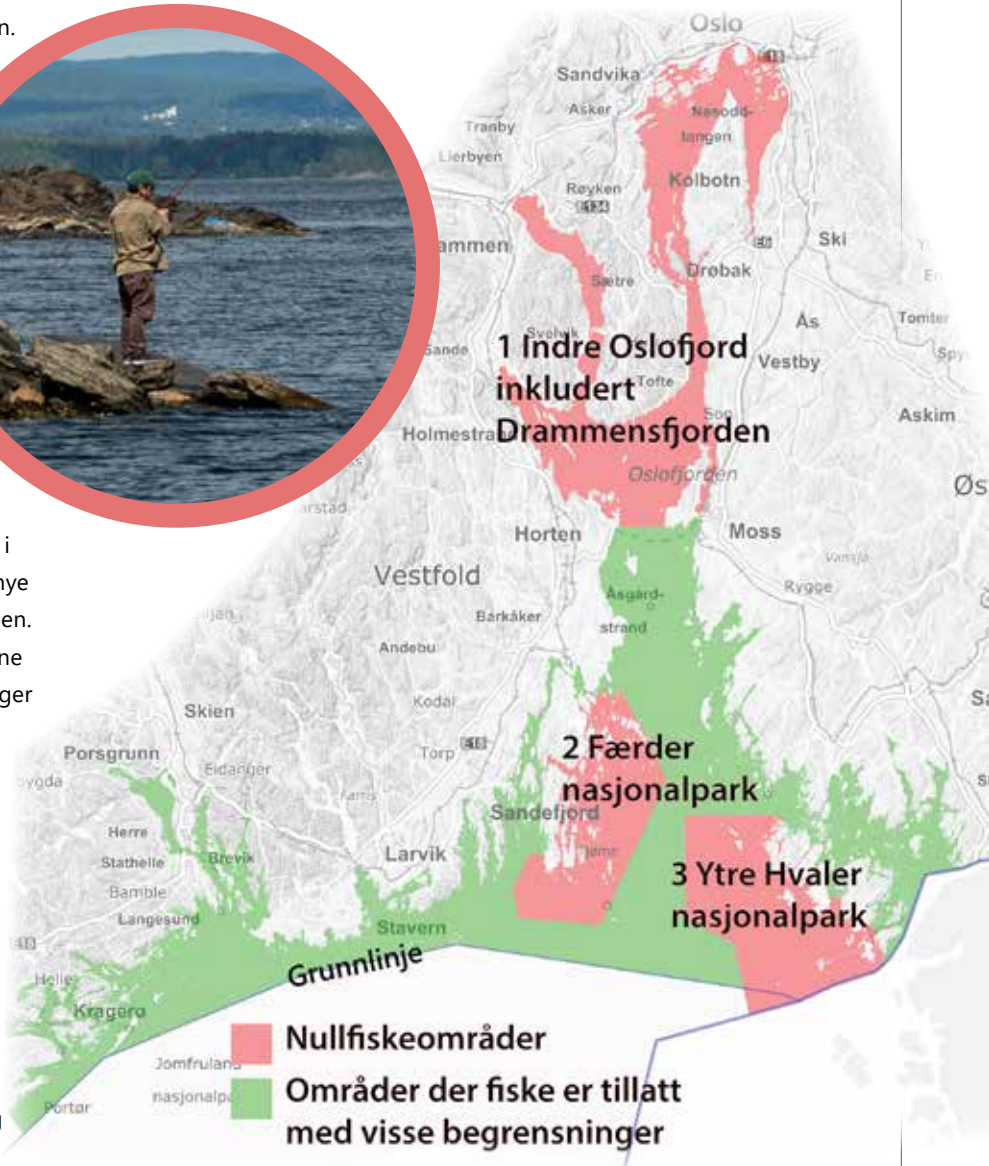
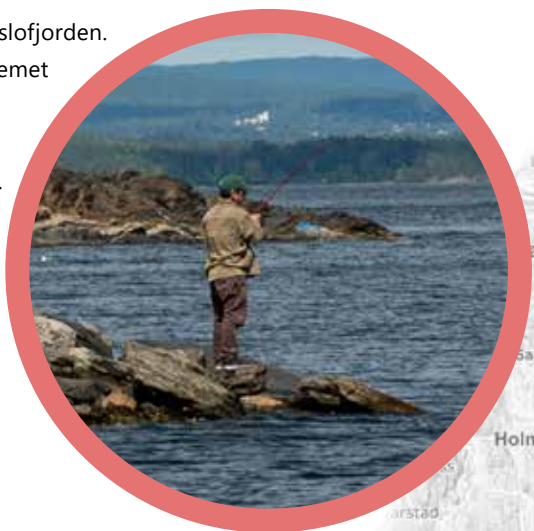
Forbud mot fiske av sild og brisling

innenfor den sørlige grensen av nasjonalparkene i Oslofjorden, for å verne om sentrale arter i næringsystemet.

Begrense fritidsfisket (etter fisk) ved å tillate kun håndholdte redskaper.

Begrensninger i redskapsbruk i fritidsfisket for å redusere uttaket av hummer, krabbe og andre bunndyr.

Høring: Forslaget ble sendt på høring i desember 2024, med høringsfrist april 2025.

**Totalt deltok
over 10 000 små
og store på våre
aktiviteter i 2024.**

Læring og fritid i friluft

Uteundervisning byr på en rekke fordeler, både faglig og fysisk. Når elevene får bruke hele kroppen og flere sanser, øker ofte både læringsutbyttet og forståelsen. OF ønsker å inspirere til mer undervisning i naturen og vise at alle fag kan flyttes utendørs.

Stedsbasert læring

er en undervisningsmetode hvor man tar i bruk virkeligheten som læringsarena. Gjennom å oppleve virkeligheten der den utspiller seg, er målet at elevene skal se sammenhengen mellom teori og praksis i større grad.

Klasseveiledning

Livet i fjæra, matlaging på bål, og stranddrydding og marin forsøpling er kursene vi holder oftest. Vi har også gjennomført flere kurs der samarbeid og matematikk utendørs er temaer. I løpet av året har vi holdt 59 klasseveiledninger for totalt 1 700 elever.

Inspirasjonskurs

Vi har gjennomført 15 inspirasjonskurs med 350 deltakere. Det er viktig å vise lærerne at uteskole ikke nødvendigvis må vare en hel dag; det kan også være en kort økt på bare et kvarter. Dette er noe vi i OF brenner for, og vi ønsker å formidle det til så mange skoler som mulig for å gi elevene bedre skoledager.

Skolene kommer med en bestilling på hvilke fag de ønsker. Det er viktig å inspirere lærere til å ta i bruk uteskole som en integrert del av undervisningen. Kursene planlegges alltid sammen med skolene, med tanke på å senke terskelen for å komme seg ut av klasserommet.

Livredningskurs og utesvømming

Selv om Regjeringen har satt en nullvisjon for drukning, mistet likevel 95 mennesker livet i drukningsulykker i 2024, en økning på 14,5 % sammenlignet med gjennomsnittet fra 2019-2023. Læreplanen fra 2020 understreker at elever skal oppholde seg i, ved og på vann flere ganger i løpet av skolegangen, og at de skal gjennomføre livredning utendørs før de avslutter grunnskolen. For at dette skal kunne gjennomføres, må lærerne ha livredningskompetanse. Vi har gjennomført 20 livredningskurs for ansatte i skole og barnehage, med 335 deltakere.

Målet med våre «Trygg i vann»-kurs for elever er at de skal lære å få kontroll over kroppen i kaldt vann og deretter komme seg trygt på land. De får også undervisning i risikovurdering, forebygging av drukningsulykker, livredning og hjerte-lunge-redning. Gjennom året har det vært seks kurs i «Trygg i vann» med 173 elever.

KOMPETANSE SOM REDDER LIV Mailen fra OF viser teknikker for å komme seg opp fra vannet. Fra et kurs i isberging i Sandvika, Bærum.

LÆRING I FRILUFT Alle fag kan flyttes ut av klasserommet. En gruppe elever fra Klokkejordet skole, Holmestrand, jobber med matematikk.

SELVBERGING Det kan være tungt å komme seg opp på brygga igjen, men å øve på selvberging er viktig. Fra livredningskurs for barnehageansatte i bydel Alna.

ENKLE GREP Med enkle grep kan mye mer av undervisningen i skolen flyttes ut av klasserommet og inn i virkeligheten. Her har lærere ved Bekkelaget skole kurs i klasseledelse utendørs og grunnleggende friluftsfærdigheter. Dette er nødvendig kompetanse for å skape gode rammer for undervisning utendørs.

FØRSTEHJELP To deltakere på en friluftsskole på Veierland, Færder, lærer hjerte-lunge-redning, en standardaktivitet på mange av våre kurs både i skoletiden og i ferier.

LIVET I FJÆRA Elever fra Steinerskolen i Vestfold er marinbiologer for en dag på vakre Fjærholmen (Nøtterøy). De engasjerte elevene får utforske fjæra ved å samle inn ulike marine arter og studere dem på nært hold.

VIRKELIGHETSNÆR LÆRING Under lærerkurs i «Forebyggende arbeid i skolen mot marin forsøpling» ved Tofte skole, dukker nysgjerrige elever opp og blir med på aktiviteten. Virkelighetsnær læring stimulerer nysgjerrigheten og utforskertrangen til elevene.

Friluftsskoler

OF har i år arrangert ni friluftsskoler, med totalt 184 deltakere, i samarbeid med kommuner eller lokale DNT-lag i Larvik, Færder, Asker, Lier, Moss og Fredrikstad. Årets tema har vært livredning og førstehjelp.

Kurs for flerkulturelle grupper

Friluftsliv er en særnorsk tradisjon som, med litt kunnskap, kan gi både læringsutbytte og glede. I norsk skole er det vanlig å være mye ute på tur, og derfor er det viktig for oss å gi både barn og voksne som er nye i landet, gode erfaringer med dette. For de voksne handler det også om å bli kjent med skolehverdagen til barn med tanke på uteaktiviteter.

På de 30 kursene vi har hatt i år, har det vært cirka 650 deltakere fra både introduksjonsklasser i grunnskolen og klasser med voksenopplæring. De har fått prøve seg på mange ulike aktiviteter, blant annet matlaging på bål og stormkjøkken, bekledning på tur, allemannsretten og sporløs ferdsel, samt matematikk, norsk, naturfag og leker. Alt har blitt gjennomført i nærhet til skolene.

Vi deltok også med aktiviteter på «Flerkulturell friluftsfest» på

Sognsvann, hvor det var 2 700 deltakere totalt. Dette er et årlig arrangement som Oslo og Omland Friluftsråd står bak.

Åpne turer og arrangementer

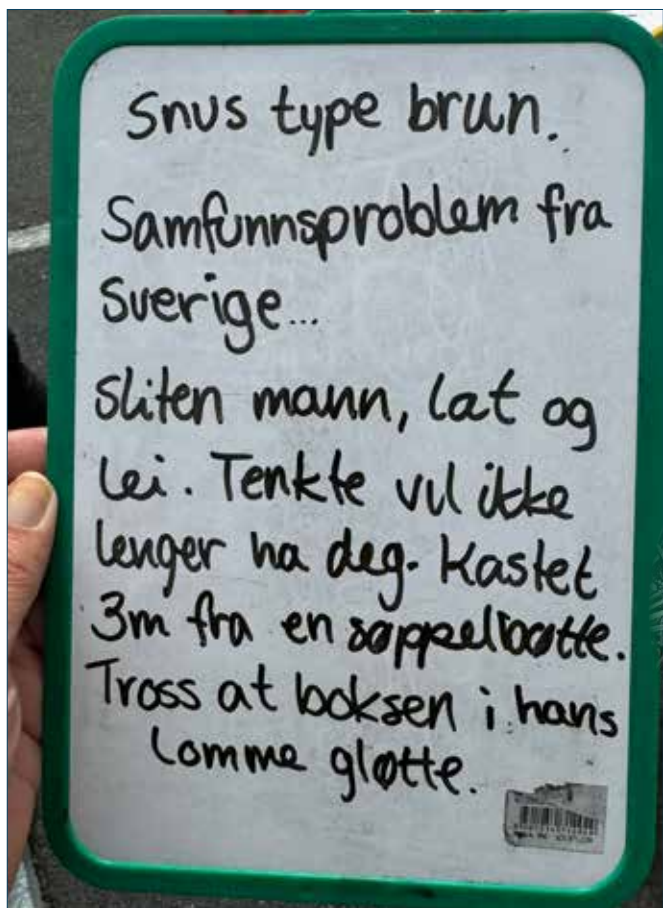
Vi arrangerer turer og friluftsdager med mål om å inspirere flere til å bli bedre kjent med friluftsmulighetene i sitt eget nærområde. Kanskje får de økt kunnskap om friluftsliv og natur med på kjøpet. I år har vi arrangert eller deltatt på ni aktivitetsdager med 4 370 deltakere.

Arrangementene ble gjennomført i samarbeid med Besøksenter Ytre Hvaler nasjonalpark, Besøksenter Færder nasjonalpark, Oslofjordmuseet og lokale lag og foreninger.

Læring i friluft for alle

«Læring i friluft for alle» ble startet i 2023 og avsluttes i 2025. 15 skoler deltar i prosjektet. I år har vi gjennomført totalt 41 skolebesøk, med tre besøk per skole. Temaene har vært stedsbasert læring, marin forsøpling og grunnleggende friluftsferdigheter.

I tillegg har vi avholdt to seminarer, ett på Lågøya og ett på Bergholmen, der to ressurslærere fra hver skole deltok. Seminarene ga deltakerne mulighet til å utveksle erfaringer og få faglig påfyll.

OMFATTENDE PROBLEM Snus og snusbokser finner vi ofte på strendene. Både plasten og nikotinrestene er skadelig for livet i havet. Plakaten er laget av en lærer ved Bjørlien skole, Vestby, i forbindelse med et lærerkurs.

Forebyggende arbeid

Målet med prosjektet «Forebyggende arbeid i skolen mot marin forurensning» er å styrke lærernes kompetanse i å undervise om marin forurensning ved å bruke virkeligheten som læringsarena. Dette oppnås gjennom skolebesøk, tid til å planlegge undervisningsøkter med egen klasse og tildeling av utstyr.

Dette er et underprosjekt av «Læring i friluft for alle» og varer fra 2024 til 2025. OF har prosjektansvaret, og fem andre friluftsråd deltar med skoler fra sine områder.

I løpet av året har vi besøkt 15 skoler, hvor vi har gitt personalet en teoretisk innføring i marin forurensning og vist praktiske eksempler på aktiviteter som kan brukes i undervisningen. Hver skole har fått utdelt en kasse med utstyr som legger til rette for gode undervisningsopplegg innenfor temaet.

Prosjekt Strandrydding

Oslofjorden – støtte fra HMF

I dette prosjektet har det vært fokus på strandrydding med skoleklasser og frivillige. Det har blitt lagt vekt på problematikken med plast på avveie, og løsninger for å redusere marin forurensning i fremtiden. Gjennom prosjektperioden høst 2023 – sommer 2024 har 965 deltakere ryddet 13 790 meter strandlinje, og fjernet 1760 kg avfall fra Oslofjordens strender.

Vi har også besøkt skoler, ryddet skolegårder og analysert søppel. I tillegg er det distribuert ryddepakker og ryddeinfo til flere skoler som har ryddet i egen regi. Frivillige lag har gjennomført seks aksjoner, OF deltok på tre av disse.

Vann + barnehagebarn = sant!

Drukningforebyggende arbeid i barnehagen

«Vanntilvenning» er et pedagogisk prosjekt utviklet av Marta Skandsen i Gransletta barnehage i bydel Alna i Oslo. Prosjektet er etablert i tre barnehager i bydelen, og har som mål å utvikle vannkompetanse i ulike vannmiljøer. Både basseng, ferskvann og fjorden brukes som læringsarenaer.

OF er en av flere samarbeidspartnere i prosjektet, og har bidratt med livredningskurs for de ansatte, utforskning av livet i fjæra med 4-åringene, og deltatt på fagkveld for førskoleansvarlige med forskere fra OsloMet og Universitetet i Sørøst-Norge.

Målet med prosjektet er å

- utvikle barnas vannkompetanse og forståelse av sikkerhet i vann.
- styrke barnehageansattes ferdigheter i vannrelaterte aktiviteter.
- øke foreldrenes vannkompetanse, inkludert svømmeopplæring.
- forebygge drukningsulykker gjennom praktisk opplæring og lek.

Kystled

Kystled Oslofjorden gir unike naturopplevelser og overnatting i gjenbrukte bygg med rik kulturhistorie – både på øyer, langs kysten og enkelte steder ved ferskvann. Med tre nye hytter på spennende plasser har kapasiteten økt, og totalt er det nå 72 hytter.

Godt samarbeid Etter 27 års godt samarbeid skal leieavtalen for Fyrsteilene fornyes. I den forbindelse møttes Kystverket, som eier bygningene på øya, og OF, på Fyrsteilene for å diskutere avtalen. Tilsynsvakt Tony ønsket velkommen og gav en innføring i øyas rike kulturhistorie og hvordan den formidles til gjestene, samt hvordan bruken av øya tilpasses den sårbare naturen. **Stort bilde:** Fra venstre: Eivind Laxaa (OF), Tanja Kobro (OF), Siv Senneset (Kystverket), Espen Søylen (OF), Tony Larsson (tilsynsvakt/OF), Tom Sørum (OF) og Hilde Andresen (Kystverket).

Bookingåpning

Årets bookingåpning i midten av februar forløp uten større problemer, selv om pågangen som vanlig var stor. I løpet av det første døgnet ble det gjort 1 539 bookinger, som utgjør 48 % av det totale antallet bookinger for hele sesongen.

Litt bedre kapasitet

Antall bookinger var noe lavere enn året før, mens antall gjester som besøkte hyttene i løpet av sesongen 2024 var marginalt høyere enn året før. Antall gjester i indre fjord forble stabilt, selv om det totale belegget var lavere.

Kystledhytter i nesten alle kommunene

Kystled Oslofjorden er et nettverk med hytter i nesten samtlige medlemskommuner. Selv om kystled hovedsakelig forbindes med hav og salt sjø, finnes det også hytter ved ferskvann, langs Haldenkanalen og ved Vansjø i Moss. Godt samarbeid med byggeiere, driverorganisasjoner og tilsynsvakter bidrar til en smidig drift. De mange ulike plasseringene har forskjellige forutsetninger og utfordringer, og det er ofte nyttig å utveksle erfaringer på tvers av stedene. For å fremme faglig utvikling og erfaringsdeling inviterte vi tilsynsvakter og driverorganisasjoner til en heldagssamling på våren.

Byggeiere: I Kystled Oslofjorden er det organisasjoner som Kystverket, Forsvarsbygg og kommuner som eier byggene. OF eier også selv noen kystledhytter.

Driverorganisasjoner: Noen bygninger leies av kystlag, velforeninger, stiftelser/lag eller venneforeninger for spesielle bygg, som f.eks. fyrstasjonene.

Nesten alltid en ledig hytte – ta et søk!

Mange hytter fylles raskt opp i fellesferien og helger. Men, med over 70 tilgjengelige hytter, er det nesten alltid en som er ledig. Har du mulighet til å reise i midtuke og utenfor fellesferien, kan du velge blant mange hytter. Med datosøk kan du også finne hytte og planlegge tur helt fram til dagen du vil dra, velg mellom "eksakte datoer" eller "Minst en dag ledig i perioden".

FRA 1600-TALLET Deler av Gamlegården på Håøya i Frogn stammer fra 1600-tallet. Med eldre bygg er vedlikeholdet krevende – spesielt når det gjelder verneverdige bygg på en øy.

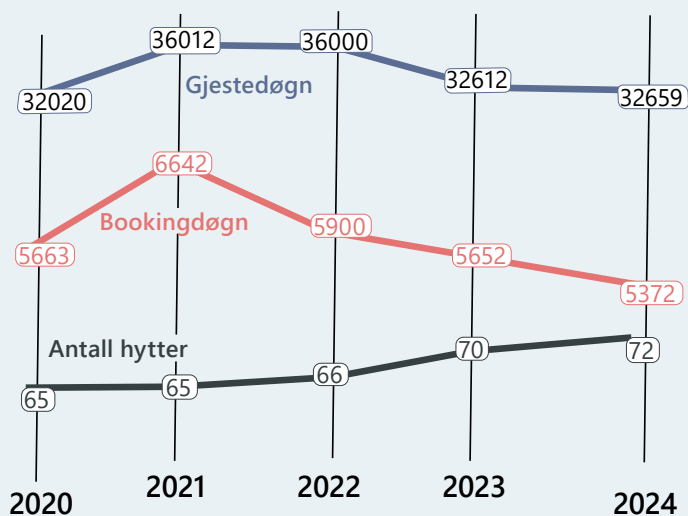
Vedlikehold ved kysten

Den unike beliggenheten til mange av hyttene i Kystled Oslofjorden krever hyppigere vedlikehold enn bygninger som ligger mer skjermet fra vær, vind og saltvann. I tillegg til utfordringer knyttet til lokalisering, er mange av kystledhyttene eldre bygninger, hvorav flere har verneverdig status. Dette gjør vedlikeholdet kostnadskrevende. Kystleden bidrar til bevaring av bygninger som ikke lenger brukes til sitt opprinnelige formål. Vedlikeholdsarbeidet fokuserer på

å bevare byggenes opprinnelige karakter og historiske særpreg, noe som gir mulighet til å formidle lokalhistorie på en unik måte.

Uten økonomisk støtte fra Sparebankstiftelsen DNB og spillemidler gjennom Norsk Tipping ville det vært umulig å gjennomføre systematisk vedlikehold. I 2024 ble det brukt over 5 millioner kroner til større og mindre oppgaver på 23 av hyttene.

Utvikling, Kystled Oslofjorden de siste fem årene

BEDRE KAPASITET Selv om kapasiteten har økt med flere hytter, har antall bookede døgn gått noe ned. Toppåret 2021 var preget av reiserestriksjoner på grunn av koronapandemien, som bidro til økt etterspørsel etter lokale feriealternativer.

Gjestedøgn = Antall personer på tur ganger antall netter
Bookingdøgn = Så mange netter var hyttene opptatt

Sesongen i tall

- 32 659 gjestedøgn
- 5 372 bookingdøgn
- 5 496 929 kroner brukt på vedlikehold
- 72 hytter
- 40 hytter med båt/kano
- 10 hytter der båt er del av reiseveien
- 25 hytter tillatt med kjøledyr
- 20 kommuner
- 20 driverorganisasjoner

RO RO TIL BAKKESKÆR Robåter er en viktig del av kystleden.

Sparebankstiftelsen DNB
Gjennom året har stiftelsen bidratt med over 5 millioner kroner til Kystled Oslofjorden.

Hytter som åpnet

Bestyrerboligen på Steilene

Øygruppa Steilene på Nesodden har fått sin andre kystledhytte. Da Bestyrerboligen på Landsteila åpnet i juni, var det etter en av de mest omfattende restaureringene OF noensinne har hatt ansvar for.

STASELIG Bestyrerboligen fra rundt 1890 er en staselig sveitservilla.

Historisk arv på Nesoddens vestside

Steilene har en rik historie som spenner over flere epoker.

Fyrhistorie Bemannet fyrstasjon fra 1837 på den ytterste øya, Fyrsteilene, som også ble den første hytta i Kystled Oslofjorden.

Industrihistorie Bestyrerboligen var bolig for lederen av Østlandske Petroleumscompagni fra 1893 til 1957.

Friluftsliv Øyene har lenge vært et populært rekreasjonsområde.

Den vakre sveitservillaen, omgitt av en frodig hage, har 14 sengeplasser og bringer industrihistorien inn i kystledens fortelling.

Omfattende restaurering med historisk respekt

Restaureringen av Bestyrerboligen har vært svært omfattende.

Interiøret er valgt for å passe til sveitserstilen, basert blant annet på «fargearkeologiske» undersøkelser i bygningen. Gamle detaljer og spor etter tidligere bruk er bevart, og resultatet gir sveitserhuset en helt unik og magisk atmosfære. Stor takk til Sparebankstiftelsen DNB!

- Alle **overflater** er slipt, malt eller lakket
- Nytt **bad** og ekstra toalett er installert
- Begge **pipene** og **brannmurene** er renover
- Nytt **ildsted** er installert
- **Inngangstrappa** har fått nytt rekkverk
- **Kjøkkenet** er oppgradert med gjenbruksmøbler
- Alle **vinduene** er demontert, restaurert og satt inn igjen
- Det **elektriske anlegget** er kontrollert og oppgradert

OFFISIELL ÅPNING Ordfører på Nesodden, Cathrine Kjenner Forsland, og Espen Søylen, OF, åpner Bestyrerboligen.

FARGERIKT Fargene i sveitservillaen er valgt ut for å passe originale farger funnet på veggene. Detaljene teller!

Hytter som åpnet

Bergholmen Mineverkstedet

Mineverkstedet ble ferdigstilt før sesongstart og er nå den tredje kystledhytta på Bergholmen i Frogn. Hytta har seks sengeplasser og passer derfor perfekt for mindre familier.

Bergholmen har vært en del av Oscarsborg festning siden 1877 og bærer på en spennende historie. Bygningen fungerte opprinnelig som et verksted for vedlikehold av miner. Disse minene lå klare i sjøen og kunne utløses manuelt fra øya. Med jevne mellomrom ble de hevet for ettersyn og reparasjon.

VERKSTED FOR MINER Mineverkstedet ligger nord på Bergholmen. Her ble det reparert sjøminer.

Hytter som åpnet

Bakke brygge

SPISEBRASSE Bakke brygge var tidligere spisebrakke for stenhuggere.

I juni åpnet den nye kystledhytta på Bakke brygge ved Iddefjorden i Halden. Bygningen fungerte opprinnelig som spisebrakke for arbeiderne ved et av de mange steinbruddene som preget områdets historie. I dag er det forvandlet til en moderne hytte med komfortable fasiliteter i et historisk rikt og spennende miljø. På Bakke var det aktiv steindrift frem til 1966, og granitt herfra pryder ikoniske byggverk som Ritz Hotel i London og Sentralen (tidligere Christiania Sparebank) i Oslo. Hytta og eiendommen er satt i stand av Eckbos Legat, som har renoverert og utført betydelige oppgraderinger.

Kystledhytta tilbyr ideelle muligheter for friluftsliv. Rett i nærheten finner du en praktisk badetrapp, og kyststien, som går like forbi hytta, er godt merket. Nede ved det idylliske bryggeanlegget ligger det en robåt til fri benyttelse for gjestene.

Hytter som åpner senere

Prosjekter vi har jobbet med

Hesteløkka

Hesteløkka (Nesodden) er en idyllisk eiendom bare noen få minutters gange fra fergeterminalen på Nesoddtangen. Eiendommen ble kjøpt av Sparebankstiftelsen DNB i 2023, og planen er at hovedhuset og annekset på sikt skal bli en del av tilbudet i Kystled Oslofjorden. Kjøpet muliggjør ikke bare åpningen av en ny kystledhytte – eiendommen er nemlig på nær fem mål og har over 100 meter strandlinje. At Sparebankstiftelsen DNB har sikret Hesteløkka, er et viktig bidrag for å sikre allmennhetens tilgang til fjorden i et område som er enkelt tilgjengelig for mange.

Det er behov for å gjennomføre både innvendige og utvendige vedlikeholdsarbeider. Blant annet må tak, vinduer og pipe rehabiliteres, og vann og avløp, inkludert et sanitærbygg, må komme på plass. Hesteløkka med sin sentrale beliggenhet og nærhet til kollektivtilbud, vil bli både et populært friområde til glede for allmenheten, og et kjærkomment tilskudd til Kystled Oslofjorden.

HESTELØKKA Nesoddtangen, Nesodden

Bukkenes

Bukkenes ligger på Søndre Karlsøy (Sarpsborg). Dette er et gammelt fiskertorp med flere bygninger omkring et koselig, lite tun. Her er det god boltreplass for barnefamilier.

Prosjektet er i startfasen, og omfattende vedlikeholdsarbeider må utføres før stedet kan åpne som kystledhytte.

BUKKENES Søndre Karlsøy, Sarpsborg

Trabukta

Trabukta ligger nord på Malmøya (Larvik), ytterst i Viksfjorden. Øya er vakker med variert kystnatur, som rullesteinstrender, svaberg, enger og eikeskog. Planen er å åpne denne hytta i løpet

TRABUKTA Malmøya, Larvik

av 2025. Hytta vil få seks sengeplasser, og egner seg godt for barnefamilier. Gjennom året er det utført omfattende utvendige vedlikeholdsarbeider, og det innvendige arbeidet er igang.

URBANE ELVER fører med seg store mengder plast og annen forsøpling. Ved å rydde og analysere innholdet vil kunnskapen om kildene bli bedre. Amaraa Ider og Kristiane Rabben fra MEPEX Consulting AS grovsorterer avfall fra en av elvene i Oslo.

KUNNSKAP OM MARIN FORSØPLING Kunnskapsspredning er alltid en del av en ryddeaksjon. Her får ansatte ved fra den britiske ambassaden faglig påfyll før strandrydding i Dramstadbukta i Asker.

Innsats mot marin forsøpling

I over femten år har OF jobbet mot marin forsøpling. Vi har ryddet, organisert innsats, kartlagt og samlet kunnskap som har bidratt til litt mindre søppel og plast i havet.

Krafttak for en renere Oslofjord

Prosjektet «Krafttak for en renere Oslofjord», støttet av Miljødirektoratet, samler mye av vår innsats mot marin forsøpling i Oslofjorden.

Hovedtiltakene inkluderer:

- Rydding i fuglevern- og forsvarsområder
- Plastrydding langs urbane elver
- Organisering av frivillig strandrydding
- Fjerning av eierløse, kasserte fritidsbåter (vrakbåter) og store gjenstander.

Rydding i fuglevern- og forsvarsområder

Disse områdene er preget av store avstander, eksponert kyst og utfordrende terreng. Her finner vi ofte mye småplast. Klimaendringer bidrar til tidligere vår og hekking, noe som gjør høsten mer egnet for rydding. Skjærgårdstjenesten alene har ikke kapasitet til å dekke disse områdene.

Registrering og analyse av avfall

I tiltaksplanen for Oslofjorden inngår marin forsøpling, og tiltakene er opprydding, kartlegging og iverksetting av forebyggende tiltak, inkludert mikroplast. For å forebygge marin forsøpling i Oslofjorden, registreres deler av avfallet for å identifisere kildene. I tillegg undersøkes begroing av marine organismer på avfallet, for å vurdere risikoen for spredning av uønskede arter.

Rydding i forsvarsområder

I samarbeid med Forsvarsbygg og Skjærgårdstjenesten har vi ryddet på Rauer (Fredrikstad), Mellomøya og Østøya (Horten) og Oddane fort (Larvik). Disse militære områdene er vanligvis utilgjengelige, noe som bidrar til deres urørte karakter. Totalt er 1120 kg marint avfall fjernet fra disse stedene.

Alle rydder for Oslofjorden

Strandrydding engasjerer mange, både enkeltpersoner og organiserte grupper. Ryddestasjoner på strendene brukes flittig av enkeltpersoner som rydder store mengder søppel. Interessen for å delta i organiserte ryddeaksjoner er høy.

Urbane elver

Elver og vassdrag tilfører store mengder avfall, og spesielt mye plast. Per i dag foreligger det begrenset kunnskap om mengde, sammensetning og kilder til plastforurensning i og langs norske elver. Spesielt er det viktig å få mer kunnskap om plastforsøpling i elver i de mest befolkningstette områdene med kort transportvei til sjøen. Målet er å identifisere viktige

"Fordi båtene ikke er registrert, får vi ikke avklart om båter som driver rundt har slitt seg, eller om personer er i nød. Dette opptar mye kapasitet som skulle vært benyttet på en annen måte. Også kommuner, Skjærgårdstjenesten, Kystverket og andre aktører bruker store ressurser på sunkne, henlagte og trolig eierløse båter, både administrativt og rent økonomisk".

Edmund Randers, Oslo politidistrikt / Økokrims tidsskrift Miljøkrim

Vrakbåter – et miljøproblem

Gjennom praktisk innsats og kunnskaps-spredning har OF blitt en sentral aktør i oppryddingsarbeidet, men også en tydelig stemme for etablering av et **pliktig nasjonalt båtregister**.

Håndtering av båtvrak

Sammen med blant annet kommuner, Skjærgårdstjenesten og Kambo Marina, har vi vært med på å samle inn 1400 tonn med vrakbåter fra Oslofjorden i 2024. Vår rolle har vært å gi informasjon og inspirasjon, følge opp kommuner og frivillige, og være rådgiver. Gjennom året har OF vært direkte involvert i håndteringen av 95 båtvrak, med et spenn fra respons og uttrykking på bekymringsmeldinger til sikring av båt, søk etter eier, koordinering med kommuner og innsamling/kondemnering.

Økokrim

Vi har samarbeidet med Sjøtjenesten i Politiet. Gjennom dette har Politiet fått øynene opp for mulig miljøkriminalitet i forbindelse med at båter blir senket for forsikringsutbetaling. Økokrim har blitt koblet på og har begynt å arbeide aktivt med problematikken. Vi har hatt flere befaringer der vi har delt våre erfaringer.

Rent hav

I de senere årene har det nasjonale søkelyset på temaet økt. For å gjøre registrering av funn enklere har Miljødirektoratet og Senter mot marin forsøpling, Marfo, utviklet en kartløsning for båtvrak gjennom «Rent hav». OF har bistått med innspill og testing.

Nasjonalt pliktig båtregister

Utrangerede båter utgjør et stort forurensningsproblem, både gjennom en mengde forskjellige kjemikalier og store mengder plast. I tillegg kommer utfordringen med å fjerne eller, enda mer krevende, å heve dem. Mange venter på et pliktig båtregister. Inntil det er på plass vil utfordringen med vrakbåter fortsette.

kilder og foreslå konkrete tiltak for å forhindre forsøpling. Målgruppen for informasjonen som prosjektet skaffer til veie, består av myndigheter, befolkning i aktuelle kommuner og lokalt næringsliv.

Gjennom året har OF samarbeidet med Elverusken. Frivillige som har deltatt på deres ryddeaksjoner har ryddet avfall langs 10 utvalgte elver, i Oslo, Fredrikstad og Halden. Lokale foreninger og andre frivillige har stått for det meste av ryddingen. Innsamlet avfall har blitt analysert av oss eller Mepex.

Rydd i Tide

Rydd i Tide er Norges første nasjonale ryddeprogram, grunnlagt av Handelens Miljøfond i 2021. Programmet har som mål å rydde 55 % av Norges ytre kyst innen 2025 og vedlikeholde allerede ryddede områder.

I Oslo, Akershus, Østfold, Buskerud, Vestfold og Telemark er OF prosjektleder. Tre aktører – Elv og Hav Management AS, Gea Norvegica Geopark IKS og Kulturlandskaperne AS – har ansvar for å rydde en kystlinje på 1322 km. I 2024 ble det fjernet 45 tonn marint avfall.

FORSVARSSOMRÅDER Når vi rydder områder som er båndlagt av Forsvaret finner vi alltid mye søppel.

Unngå forsøpling med isopor (EPS)

- **Unngå eksponering:** Unngå at EPS utsettes for sol, vann eller mekanisk påkjenning.
- **Erstatt eldre flyteelementer:** Bytte ut gamle flyteelementer med innkapslede pongtonger.
- **Regelmessig inspeksjon:** Sjekk jevnlig for skader på pongtonger og bøyer.
- **Bruk riktig verktøy:** Bruk varmekniv ved kapping.
- **Sikre materialene:** Sørg for at alle materialer er forsvarlig sikret mot vind og værforhold.
- **Gjenvinning:** Kildesortert EPS kan gjenvinnes.

Nær 2 millioner liter

Kartlegging av isopor (EPS) på strender

Basert på våre observasjoner anslår vi at det er nesten 2 millioner liter EPS i området vi har kartlagt i indre fjord, tilsvarende 42 milliarder kuler. De to største kildene er bygg- og anleggsarbeid, samt båttopplag og brygger.

Sammen med Mepex har vi kartlagt EPS-forurensning i Indre Oslofjord. Prosjektet har hatt som mål å vurdere mengden og identifisere hovedkildene til forsøplingen. 270 km strandlinje er undersøkt, og 73 hotspots med høye EPS-konsentrasjoner er identifisert. Det anslås at det finnes nesten to millioner liter EPS i området.

Mest isopor

EPS (isopor) utgjør 86,4 % av den ekspanderte plasten. Isopor benyttes primært til byggeisolasjon og i flytebrygger, samt som underlag for båttopplag om vinteren.

Brygger og byggeplasser er de største kildene til forsøpling

Marin forsøpling av EPS har mange kilder i et urbant miljø som Indre Oslofjord. Likevel var det to sektorer som skiller seg klart ut i våre analyser.

FORSVINNER Mange tusen isoporkuler har forsvunnet fra denne flytebrygga.

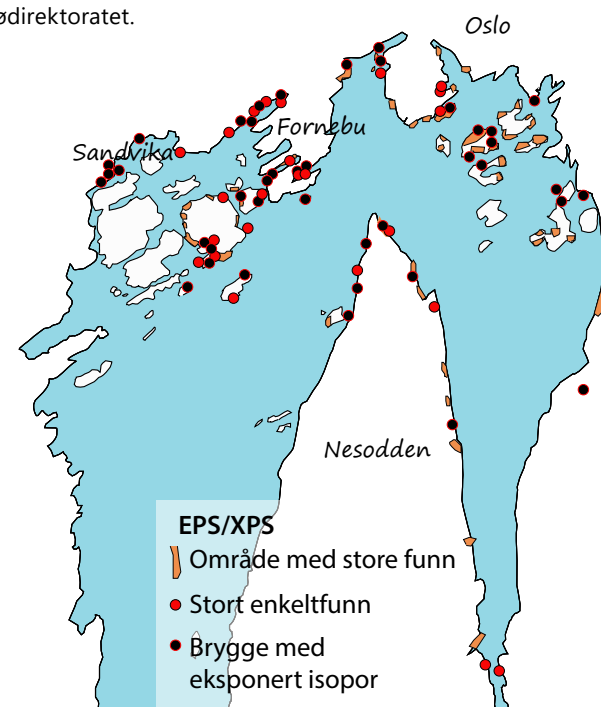
Undersøkelsene viser at mesteparten av EPS-en kan knyttes til kategoriene bygg og anlegg (35,5 %) og båttopplag og brygger (26,3 %).

Finansiering

Prosjektet er støttet av Oslo kommune, Akershus fylkeskommune, Handelens Miljøfond og Miljødirektoratet.

TUSENVIS AV KULER
Isoporkuler på en strand.

Område	Mengde EPS plukket		Anslått mengde EPS i området	
	Volum, liter	Antall kuler	Volum, liter	Antall kuler
Bærum	1 737	38 215 511	311 105	6 844 310 000
Oslo	506	11 132 660	1 119 103	24 620 266 000
Nesodden	460	10 129 167	15 598	343 090 000
Ås, Frogn, Follo	134	2 948 105	478 100	10 518 200 000
Totalt	2 838	662 425 442	1 923 903	42 325 866 000

Hva er OSPAR?

OSPAR står for Oslo-Paris-konvensjonen, en avtale mellom 14 land og EU for å beskytte det marine miljøet i Nordøst-Atlanteren. OSPARs visjon er at Atlanterhavet skal være rent og sunt med stort biologisk mangfold.

Overvåkning av marin forsøpling:

Marin forsøpling er et av hovedtemaene OSPAR jobber med. Norge rapporterte til OSPAR for første gang i 2011. I 2024 ble antallet referansestrender i Norge som ryddes og overvåkes etter OSPARs metodikk økt fra 7 til 15. Samtidig ble ryddfrequensen sør for Polarsirkelen økt til tre ganger i året.

SORTERT ETTER KATEGORIER Alt søppel fra Akerøya blir nøye registrert og inngår i europeisk overvåkning av marin forsøpling.

OSPAR-stranda på Akerøya

Rydding og registrering tre ganger i året

Siden 2012 har OF, på oppdrag fra Miljødirektoratet, hatt ansvar for å rydde og registrere marint avfall på en 100 meter lang strand på Akerøya. Ryddingen har blitt gjennomført årlig hver vår i samarbeid med Skjærgårdstjenesten på Hvaler, Ytre Hvaler nasjonalpark og Statens naturoppsyn.

Forbedret overvåking

Fra 2024 er OSPAR-overvåkingen styrket med flere strender og økt ryddfrequens. OF har fått fornyet tillit av Miljødirektoratet og vant anbudet for å fortsette ryddingen av OSPAR-stranda de neste tre årene, i samarbeid med Skjærgårdstjenesten på Hvaler og Ytre Hvaler nasjonalpark.

8 858 gjenstander

Stranda har blitt ryddet i april, juni og september. Til sammen ble 8 858 gjenstander plukket og registrert, 97,5 % av det som registreres er plastgjenstander. Selv om mengden har minket siden oppstarten, er det fortsatt langt igjen til EU og OSPARs grenseverdi på mindre enn 20 gjenstander per 100 meter strand.

TOPPFUNN Biter av tau, snører, liner og uidentifiserte plastbiter toppet som vanlig søppelstatistikken, og utgjorde 2/3 av årets gjenstander.

Tilrettelegging for friluftsliv

OF har vært med på å sikre at over 200 områder blir tilgjengelig for friluftsliv i all fremtid gjennom kjøp eller avtaler. Fortsatt har vi ansvar for drift og tilrettelegging.

For båtfolket

Steder å fortøye: **Økt bryggekapasitet**

I Sandspollen i Asker har vi fått dispensasjon og byggetillatelse til å utbedre bryggene. Det har lenge vært kamp om plassene, forsterket av at båter ligger longside. På høsten ble det satt ut ni utriggere, noe som gjør at 18 store båter kan ligge ved brygga med baugen inn.

Steder å fortøye: **Svaibøyer**

Det har vært omfattende tilsyn og oppgraderinger av moringssystemet. Det er Skjærgårdstjenesten som utfører tilsynet som et betalt oppdrag. Totalt er det nå 43 bøyer i 14 kommuner i Oslofjorden.

Turmål og badestrender

Guttormsvauen:

Oppgradering og fjerning av uønsket art

Turvei og bålplasser i Guttormsvauen, Hvaler, har blitt oppgradert. Området inngår i Ytre Hvaler nasjonalpark, og i høst fjernet vi store mengder av fremmedarten vrifuru. Arten er innført og har stort potensial for å spre seg, i tillegg til at flere trær stod i fare for å kunne falle over turveien. Arbeidet ble utført av OF, Viuno, Hvaler kommune og Trefeller Lund. Til sammen er det tatt ut om lag 35 m³ tømmer til ved, og noen stokker skal bli til kortreiste benker på friområdet.

UØNSKET VRIFURU Tresorten er ikke ønsket i nasjonalparken.

Statlige tilretteleggingsmidler

Mange steder har vi gjennomført mindre tiltak, som å sette ut bålpanner, bordbenker, klopper og informasjonsskilt, samt utbedring av kyststier, utedøer og parkeringsplasser og rydding av vegetasjon. Bålpanner settes ut for å redusere antall «villbål» på svaberg og i friområdene. Omlegging av stier kan være aktuelt der dette skjermer truede arter, viktige naturtyper og kulturminner. Det er også et økt fokus på at dagens tilrettelegging skal tåle mer ekstremvær. Tiltakene kommer på plass ved hjelp av statlige tilretteleggingsmidler som vi søker på og får tildelt fra fylkeskommunene. Dette er tiltak i tråd med femårige forvaltningsplaner som OF har laget for hvert enkelt friområde, godkjent av fylkeskommunene.

For turfolk og padlere

Gapahuk, bålplasser og skjøtsel

I Døvika på Hvaler har vi i samarbeid med Skjærgårdstjenesten satt opp en gapahuk. Tidligere er det fjernet store mengder rynkeroser og tre bålplasser etablert. Tiltakene har bidratt til å løfte området Døvika til et sted der man kan overnatte og nyte herlig skjærgårdsnatur.

Døvika ligger tett på Hvaler barne- og ungdomsskole og vi håper området vil bli flittig brukt av elevene ved skolen, folk i nærmiljøet og tilreisende. Vi takker for godt samarbeid med både Skjærgårdstjenesten og kommunen. Takk også til Ordfører Mona Vauger som sporty satte av tid til en gapahuk-tur en kald novemberdag! Også på Steilene, Nesodden, åpnet en ny padlehuk/gapahuk.

TO NYE GAPAHUKER En i Døvika, Hvaler (bildet) og en på Landsteila, Nesodden (Nesodden).

Kajakklagring

Mange har ikke plass til lagring av kajakken hjemme. Da kan ordningen «Rett ut kajakklagring» være løsningen. To nye stativer ble satt opp, i Asker og i Holmestrand. Ordningen er populær og ved slutten av året hadde den 467 plasser fordelt på 24 lokaliteter.

TO NYE STATIV På Propsen ved Nærnes i Asker (bildet) og Hagemannsparken i Holmestrand er det satt opp kajakstativ.

Sikring av nye områder

Sikring, eller oppkjøp av områder til friluftsliv, er en effektiv måte å sørge for bedre tilgang til strender. Dessverre er den statlige potten for å få det til svært liten.

Sikring av stort område i Fredrikstad

Djupeklov er et område Forsvaret tidligere har benyttet. Den militære aktiviteten har opphørt, og Forsvarsbygg ville avhende eiendommen. Det nesten 400 mål store området med 1500 meter kystlinje ble solgt for 5,5 millioner kroner til Fredrikstad kommune. Kostnadene ble dekket av Miljødirektoratet.

Stort ansvar?

—Regjeringen ønsker at befolkningen driver aktivt friluftsliv. Det gir god helse og livskvalitet. For å gjøre dette mulig trenger vi attraktive friluftslivsområder ikke ligger så langt fra byer og tettsteder. Her har det offentlige et stort ansvar. Vi må sørge for friluftsområder som både er lett tilgjengelige, og attraktive, slik at folk vil komme tilbake. Et slikt område er Dypeklo et veldig godt eksempel på, sa klima- og miljøminister Tore Onshuus Sandvik, under overleveringen.

Statsbudsjettet

Potten til statlige erverv, bevaring av viktige friluftslivsområder var for 2024 på kr. 23 054 000 for hele landet. Om regjeringa mener alvor, bør dette beløpet mangedobles.

DJUPEKLOV ble ervervet eller sikret. Selv om området har vært brukt til friluftsliv lenge, sikrer oppkjøpet at det for all tid vil være til friluftslivets disposisjon. Stiplede felt er friområder. Som en kuriositet kan vi nevne at OF allerede i 1947 inngikk en avtale med «militærvesenet» som det het den gang, om bruk og enkel tilrettelegging av dette området. I ettertid har også Fredrikstad kommune kunnet foreta enkel tilrettelegging i området.

SAUETRANSPORT Sauer gjør en viktig jobb for å hindre gjengroing av skjærgården. Disse dyra er på tur til Akerøya med Hvalerenhetens båt "Heia".

Skjærgårdstjenesten

Med unik kunnskap om lokale områder er Skjærgårdstjenesten viktig for friluftslivet på sjøen, og i økende grad også for å ta vare på den unike naturen i og rundt Oslofjorden.

Fjordens tilretteleggere

Skjærgårdstjenesten utfører mange ulike oppgaver på de offentlige friluftslivsområdene ved sjøen. De setter opp og vedlikeholder brygger, fortøyningsbolter, toaletter, bålpanner og gapahuker og sørger for skjøtsel i form av gressklipping og fjerning av uønskede arter.

Marin forsøpling

Da Skjærgårdstjenesten ble opprettet i 1992 var søppeltømming fra båtutfartsområder hovedoppgaven. Fortsatt tar renovasjon mye tid, men mye har skjedd på de drøye tre tiårene og i dag er strandrydding blitt en aktivitet alle enhetene bruker mye tid på. Hvert år fjernes mange tonn med plast og annet søppel fra strender.

Vrakbåter

Nesten alle enhetene rundt fjorden rapporterer at de har hentet inn herreløse båter. Flere melder også at dette arbeidet er svært ressurskrevende.

Døde dyr

Nå og da driver det i land døde dyr på strendene. Enheten i Moss kunne fortelle om knølhval, delfin, niser og noen døde seler. Mest bemerkelsesverdig var nok den døde håkjerringa enheten i Færder kom over i april.

Beitedyr

Friområdene i skjærgården utfordres av gjengroing. Skjærgårdstjenesten, med lokalkunnskap og egnede båter, bidrar med transport av beitedyr til øyer. Beitedyra gjør en viktig jobb med å begrense gjengroing. Som for eksempel på Flatskjæra i Fredrikstad, der beitedyr tar vare på den sjeldne landskapstypen kystlynghei og naturbeitemark med mange trua arter. Beitedyra tar over etter at Kulturlandskapskolen i flere år har hatt ryddedugnader av krypeiner.

Skjærgårdstjenesten tar vare på flertallet av alle områder OF gjennom tidene har sikret, dvs. kjøpt opp eller sørget for evigvarende avtaler, som friområder.

Mindre telting, mer gjengroing

Færder-enheten melder om at mindre telting i skjærgården bidrar til gjengroing, fordi arealene tidligere ble holdt åpne av slitasje fra teltene. Det er registrert lite ødeleggelse på trær og busker, og minimalt med etterlatt søppel.

Uønskede arter

Mange fremmede planter og dyr har etablert seg i Oslofjorden. Alle enhetene bruker tid på å bekjempe arter som parkslirekne, rynkerose og mink. Mink er en stor utfordring over hele fjorden, og flere av enhetene har hatt feller oppe for å begrense bestanden, ofte i samarbeid med Statens naturoppsyn (SNO). Mink ble innført for bruk i pelsdyrnæringen i 1927. Nå er den etablert over hele Oslofjorden og store deler av Norge. Den kan gjøre stor skade, særlig blant sjøfugl.

OF og Skjærgårdstjenesten

Skjærgårdstjenesten er avgjørende for mange av oppgavene OF jobber med. Rydding av verneområder og strender på øyer er avhengig av transport av både personell og søppel. Flere av enhetene har en aktiv rolle i drift av kystledhytter, og arbeid i tilknytning til hyttene er betalte oppdrag.

Økonomi

Staten, ved Miljødirektoratet, bevilger hvert år midler til drift, under forutsetning av at de lokale/regionale parter bidrar med et beløp som tilsvarer statens. Totalt fikk de 3 driftsområdene i Oslofjorden 20,9 mill. kr. i driftstilskudd for året. OF bidrar også, og overførte 1 048 000 kr til driften. Hver driftsenhet har en basekommune som har arbeidsgiveransvar for mannskapet og rederansvar for båten. Basekommunen har det daglige ansvar for drift og vedlikehold av utstyr knyttet til driftsenheten, herunder plass for båter, vinteropplag og forsikring.

TENK HVA OSLOFJORDEN EN GANG VAR Dette bildet viser en av de mer uvanlige oppgavene Skjærgårdstjenesten løser. I april ble en død håkjerring funnet av enheten på Færder, som arrangerte dette bildet i etterkant. Tidligere var det levedyktige bestander i Oslofjorden!
Foto: Skjærgårdstjenesten/Ove Christoffersen.

Fakta om håkjerring

Lengde Opptil 7 meter (sjelden å finne over 4 meter nå).

Alder Eldste eksemplar funnet: 272 år.

Farlig for mennesker? Overhodet ikke, den lever først og fremst av døde dyr den finner på bunnen, og har ingen interesse av å gaffe i seg badende.

Hvorfor i Oslofjorden Tidligere var det levedyktige bestander, men på slutten av 1800-tallet ble det innført dusør, og arten ble utryddet. Haien på bildet har nok ikke vokst opp i fjorden.

Hastighet 30 meter i minuttet (dette er den tregeste av alle haiarter).

FÆRRE TELTERE? Færder-enheten melder om nedgang i antall telt på øyene. Om dette er tilfeldig eller om det er en trend er for tidlig å si. Fra Skjellerøy, Færder.

Uønskede arter

Tidlig oppdagelse og innsats er nøkkelen til å bekjempe eller holde artene i sjakk.

Stillehavsøsters

• I ålegressenger

Stillehavsøsters etablert seg flere steder der det vokser ålegress. På sikt vil den kunne utkonkurrere ålegresset, som er en svært viktig naturtype, med stor betydning for det marine livet. På oppdrag fra Asker kommune og Statsforvalterne i Oslo, Akershus, Østfold og Buskerud har vi kartlagt omfanget på sju ulike lokasjoner i fjorden. Arbeidet ble gjennomført i samarbeid med Marinreparatørene.

• På badestrender

Ti badestrender i Indre Oslofjord ble kartlagt for forekomst av stillehavsøsters. Vi anbefalte tiltak, det vil si rydding, på sju av dem. I Asker har kommunen gitt oss ansvaret for å arrangere og lede ryddeaksjoner. Seks badestrender ble ryddet. Aksjonene gjennomføres av lokale lag og foreninger, som får godtgjørelse for sin innsats fra kommunen.

Havnespy

Så langt er det heldigvis ikke registrert havnespy i Oslofjorden, men den er påvist så nær som ved Kosterøyene i Sveige. Arten er under oppsikt. Vi har holdt foredrag og formidlet informasjon til båtforeninger og forvaltning. Flere av arrangementene ble gjennomført i samarbeid med Havforskningsinstituttet, Besøkscenter Færder Nasjonalpark og Hvalfangstmuseet.

STILLEHAVSØSTERS I ÅLEGRESSENGER

Sammen med ansatte i Nesodden kommune og Marinreparatørene fjernet vi stillehavsøsters fra en ålegresseng.

BADEØYA Brygga nordvest på øya er et populært sted å bade, ikke minst pga. vannklima.

UØNSKET Rynkerose blir fjernet fra en strand på øya. Dugnaden var en del av Kulturlandskapskolens aktiviteter.

SVÆRT ØNSKET Den rødlistede svært sjeldne planten dragehode vokser på Lågøya. Kristina Bjureke (UiO) forklarer deltakere på Kulturlandskapskolens hva som kreves for å ta vare på den rødlistede arten.

Lågøya

Etter at Sparebankstiftelsen DNB kjøpte Lågøya har mange fått øynene opp for den unike friluftslivsøya.

Et vellykket samarbeidsprosjekt

Sparebankstiftelsen DNB kjøpte Lågøya i Frog i 2022 og gav OF og DNT Oslo og Omegn ansvar for å tilgjengeliggjøre øya for allmenheten. Da den åpnet for besøk i 2023, etter stor innsats fra både OF og DNT OO, sistnevnte med mange frivillige som la ned stor dugnadsinnsats. På hyttene er det gjort store oppgraderinger, med nye toalettløsninger og ildsteder samt nødvendig vedlikehold. Oppgraderingen av hytter og uteområder fortsatte i 2024. Selv om standarden på hyttene fortsatt er enkel – de har strøm fra solcellepanel og vann fra sistene – er det mange som ønsker å overnatte.

Samarbeidet mellom OF og DNT OO har vært en suksess. Sparebankstiftelsen DNB har støttet oppgraderingene økonomisk.

Fullt trykk i sommerferien

Øya har 19 hytter som har vært tilgjengelige for booking. I skolens sommerferie var beleggprosenten på over 86 %. Gjennom sesongen har flere enn 5 000 personer besøkt hyttene (10 850 gjestedøgn). I tillegg kommer alle som har besøkt øya på dagstur.

Lågøya på nett

Hyttene på Lågøya er verken DNT-hytter eller en del av Kystled Oslofjorden. De er Lågøya-hytter og har egen nettside der hyttene også bestilles.

På www.lagoyna.no finnes informasjon om hyttene og øya.

Kulturlandskapsskolen

Gjennom kurs og felles innsats bidrar vi til å spre kunnskap og bygge nettverk. Målet er å forhindre gjengroing, bevare biologisk mangfold og sikre åpne, tilgjengelige områder.

Det ble gjennomført 18 dagssamlinger i ni kommuner i regi av Kulturlandskapsskolen. De fleste av samlingene har inkludert vegetasjonsskjøtsel, mens tre har vært befaringer med fagfolk for å lære, knytte kontakter og utveksle erfaringer.

Rynkerose

Det er avholdt fem dugnader der rynkerose har blitt fjernet, en art som trives i sandjord og kan spre seg på strendene. Blant annet ble det lagt ned stor innsats for å frigjøre en flott strand på Lågøya, slik at folk igjen kan benytte dem til rekreasjon og opphold.

Bidragstere

Sparebankstiftelsen DNB har vært den største bidragstere over flere år, men Kulturlandskapsskolen har også mottatt

midler fra Statsforvalterne for å arrangere samlinger knyttet til viktige naturtyper og prioriterte arter i Oslofjorden. I den forbindelse er det gjennomført skjøtels-samlinger for å fremme forekomster av dragehode på Lågøya, fjerne fremmede arter som gravbergknapp, mispel og syrin på øyer med naturtypen "åpen grunnlendt kalkmark", å fjerne krypeiner, som sprer seg i kystlynghei. Dette arbeidet har også foregått i hyppig brukte friområder.

Naturrestauring

Det har også vært en samling som omhandlet naturrestauring. Dette er et aktuelt tema i overordnede plandokumenter, men i praksis finnes det få eksempler på slike tiltak i Oslofjordområdet.

FLITTIGE JUNIORER Hvaler sjøspeidere ryddet den flotte badestranda i Døvika på Hvaler (OFs friområde) for oppslag av den uønskede arten rynkerose.

NATURRESTAURING. Årene 2021-2030 er utpekt av FN som tiåret for naturrestauring. På tross av økende interesse, er det få konkrete tiltak. I sommer gjennomførte Kulturlandskapsskolen i samarbeid med Forsvarsbygg en samling på Karljohansvern i Horten kommune for å dele erfaringer og kunnskap fra et av de største pågående prosjektene i Oslofjordområdet. Som en del av samlingen plantet deltakerne ut 2500 såkalte pluggplanter for å reetablere gamle strandenger. Takk til Forsvarsbygg og Sparebankstiftelsen DNB som har muliggjort samlinga.

Fakta om Kulturlandskapsskolen

Etablert etter initiativ fra OF i 2014. Målet er å lære bort skjøtsel av natur- og kulturlandskap rundt Oslofjorden, for å bevare biologisk mangfold, forhindre gjengroing og øke bevisstheten. Kursene gir praktisk kunnskap om naturtyper, kulturminner og artsforvaltning.

Finansiering

Sparebankstiftelsen DNB, statsforvalterne.

Kunnskap om utvalgte og viktige naturtyper og prioriterte arter, gjennomførte kurs/samlinger:

- Kystlynghei
- Åpen grunnlendt kalkmark
- Hule eiker
- Slåttemark

Prioritert art

- Dragehode

Oslofjordprisen

Oslofjordprisen deles ut av Oslofjordens Friluftsråd for å anerkjenne og fremme frivillig innsats innen friluftsliv. Målet er å inspirere og øke engasjementet rundt frivillig arbeid i OFs medlemskommuner.

Kriterier og prosess

Åpen nominasjon: Alle kan foreslå kandidater til prisen.

Vurdering og tildeling: OFs styre avgjør hvem som får prisen, hva prisen skal inneholde, og setter frist for nominasjoner.

Målgruppe: Prisen kan gis til enkeltpersoner, grupper, foreninger eller virksomheter.

Vilkår for tildeling: Mottakeren må ha gjort en ekstraordinær innsats for friluftslivet i én eller flere av OFs medlemskommuner.

Oslofjordprisen hedrer de som jobber for å gjøre fjorden og naturen mer tilgjengelig for alle, og bidrar til å bevare naturverdiene i Oslofjorden.

Oslofjordprisen

Oslofjordprisen ble tildelt Tom Ravndal for å ha satt søkelys på tilgangen til og ulovligheter i strandsonen.

DIPLOM OG SJEKK Ordfører i Moss, Simen Nord (t.v.) delte ut Oslofjordprisen til Tom Ravndal. OFs styreleder Øivind Sjulstaker.

Tilgang til strandsonen

OFs styre ønsket at Oslofjordprisen 2024 skulle tildeles en frivillig organisasjon eller en person som har gjort en særskilt innsats for å bedre allmennhetens tilgang til strandsonen. Dette kunne for eksempel være gjennom å påvise ulovlige stengsler, være pådriver for etablering av kyststi eller på andre måter bidra til å åpne opp områder langs sjøen for alle. Tom Ravndals arbeid er et fremragende eksempel på en slik innsats.

Utrettelig arbeid i Færder kommune

I flere år har Ravndal systematisk gått gjennom saksdokumenter og sammenlignet tillatelser med faktiske endringer langs kysten. Han har også vært en uvurderlig ressurs og inspirasjon for andre som kjemper for allmennhetens rettigheter og naturverdier. Mange mener hans engasjement har bidratt til at Færder kommune i dag er blant de mest aktive når det gjelder kartlegging og oppfølging av ulovlige inngrep i 100-metersbeltet.

Engasjement og innflytelse

Som moderator for Facebook-siden «Vi som støtter allemanns-retten i Færder kommune» har Ravndal vært en sentral pådriver i arbeidet med å fjerne ulovlige stengsler. Hans engasjement strekker seg også langt utover egen kommune, da han bistår innbyggere i andre deler av landet med lignende saker.

Viktig for friluftsliv og naturmangfold

En åpen strandsoner er avgjørende både for friluftsliv og naturmangfold. Tilgjengelige kystområder gir allmennheten verdifulle rekreasjonsmuligheter, samtidig som de bidrar til å bevare viktige økosystemer – en nøkkelfaktor for Oslofjordens miljøtilstand. Siden 1933 har OF arbeidet for at strandsonen skal være åpen for alle, og fjerning av ulovlige stengsler er et viktig skritt mot dette målet.

En velfortjent anerkjennelse

Vi gratulerer Tom Ravndal med Oslofjordprisen og takker ham for hans imponerende innsats og uvurderlige bidrag til fellesskapet!

I MEDIAS SØKELYS Media har rettet stor oppmerksomhet mot ulovlige stengsler og brudd på allemannsretten. Dette har bidratt til økt bevissthet og debatt rundt allmennhetens tilgang til kystområder. Skjermdumper fra aktuelle saker.

NYTT STYRE valgt på rådsmøtet i Moss, mars 2024: F.v.: Anne Haabeth Rygg, Nicolay Moe, Lene Berge, Pernille Rød Larsen, Kåre Pettersen, Bjørg Lund, Øivind Sjuls, Elsie Brenne og Kjell Maartmann-Moe. Dette styret er valgt for fire år.

Styrets beretning

Virksomhetens art

Oslofjordens Friluftsråd er en forening for kommuner og fylkeskommuner med kystlinje langs Oslofjorden, fra Halden til Larvik. Årsmøtet er foreningens høyeste organ. Her møter tre politisk valgte representanter fra hver kommune og fylkeskommune. Foreningen avgir høringsuttalelser i kommunale plansaker for å ivareta friluftslivets interesser, og eier eller disponerer rundt 200 eiendommer som er sikret for friluftsliv og forvaltes i samarbeid med kommunene. Med både egne ansatte og organisert, frivillig innsats, gjennomføres ryddeaksjoner og analyser av marint avfall. Gjennom foreningens bookingsystem leies det ut overnatting i 70 kystledhytter. Det drives en utstrakt opplæringsvirksomhet i friluftsliv og utendørs læring, i samarbeid med barnehager og skoler.

Fortsatt drift

Oslofjordens Friluftsråd har en solid økonomi, og styret legger fortsatt drift til grunn for regnskap og årsrapport for 2024.

Arbeidsmiljø og personale

Administrasjonen har 25 fast ansatte og holder til i leide lokaler i Slemmestad i Asker kommune. Arbeidskraften er stabil. Det er ikke rapportert alvorlige hendelser eller arbeidsulykker i løpet av året. Siste del av arbeidsåret var preget av anleggsarbeider i området rundt kontoret. Alle ansatte har inngått avtale om hjemmekontor. Sykefraværet var noe høyere enn forrige år, 3,35 prosent. Kvinneandelen er på 40 prosent ved årets utgang. Samarbeidet mellom de ansatte og ledelsen er meget godt. Samarbeidsutvalget (SAMU) har regelmessige møter.

Ytre miljø

Den løpende driften innebærer ingen vesentlige utslipp som kan være til skade for det ytre miljø.

Samfunnsansvar

Foreningens formål er å bidra til at allmennheten har god tilgang til å drive friluftsliv i og langs Oslofjorden. Vi arbeider for å verne naturen og holde fjorden ren, dels gjennom egen innsats og dels

ved å organisere og tilrettelegge for frivillig innsats. Foreningen er høringsinstans for å ivareta naturen og allmenhetens interesser i kommunale og fylkeskommunale plansaker. Opplæring og økt motivasjon for friluftsliv er et viktig bidrag til livsglede og folkehelse. FNs bærekraftsmål legges til grunn for foreningens strategi og praktiske virksomhet.

Resultatoppnåelse

Foreningen har nådd mange av de målene som var satt opp for 2024, og løst oppgavene på en god måte. Økonomien er solid. Organisasjonens omdømme er godt.

Økonomi – årsresultat og disponeringer

Årsresultatet ble et overskudd på kr 3 158 944. Egenkapitalen per 31.12.2024 er på kr 20 516 460.

Fremtidig utvikling

Styret ser positivt på den fremtidige utviklingen av organisasjonen. OF spiller en viktig rolle i forhold til å gjennomføre Helhetlig Tiltaksplan for Oslofjorden. Arbeidet med å redde Oslofjorden vil kreve stor innsats i mange år fremover. OF er også engasjert i både offentlig og privat finansierte prosjekter innen opplæring, skjøtsel og rydding av marint avfall. Etterspørselen etter overnatting i kystledhytter har holdt seg på et høyt nivå, og flere nye destinasjoner vil bli åpnet i årene fremover.

Slemmestad 13.02.2025

Styret i Oslofjordens Friluftsråd

Øivind Sjuls
Styreleder

Pernille Rød Larsen
Nestleder

Lene Berge
Styremedlem

Anne Haabeth Rygg
Styremedlem

Kjell Maartmann-Moe
Styremedlem

Nicolay Moe
Styremedlem

Elsie Brenne
Styremedlem

Kåre Pettersen
Styremedlem

Espen Søylen
Direktør

	Note	Regnskap 2023	Budsjett 2024	Regnskap 2024
Driftsinntekter				
Kontingenter kommuner og fylker	1	11 469 086	12 266 161	12 462 991
Kontingenter Oslofjordvenn	1	776 800	855 450	660 440
Administrasjonsstøtte, andre inntekter	2	2 652 432	1 752 735	1 756 286
Utleie og diverse inntekter kystled	3	9 162 679	10 246 200	9 466 380
Vedlikehold kystled	3	5 136 109	5 029 086	5 496 929
Friområder	4	4 433 100	3 912 750	3 658 039
Vimpel (bøyer), kajakkstativer og annet	5	1 616 463	1 589 900	1 942 479
Aktivitet	6	3 006 256	2 934 389	3 355 582
Marine prosjekter	7	6 123 728	11 077 550	11 225 940
Skjærgårdstjenesten – tilskudd sekretariat	8	347 584	374 400	330 407
Sum		44 724 237	50 038 621	50 355 473
Tilskudd Skjærgårdstjenesten	8	17 767 810	19 298 480	19 298 481
Sum Driftsinntekter		62 492 047	69 337 101	69 653 954
Driftskostnader				
Drift kystled	3	3 982 792	4 466 529	4 486 845
Vedlikehold kystled	3	3 658 851	2 795 435	2 812 819
Friområder	4	2 917 036	1 250 661	1 826 023
Bøyer, kajakkstativer og annet	5	748 547	620 000	448 214
Aktivitet	6	697 482	712 912	1 013 562
Marine prosjekter	7	1 468 112	5 315 175	5 165 570
Skjærgårdstjenesten OF-bidrag	8	1 052 891	1 098 852	1 126 603
Skjærgårdstjenesten sekretariat kostnad	8	2 986	30 744	8 689
Sum		14 528 696	16 290 308	16 888 325
Driftstilskudd Skjærgårdstjenesten	8	17 676 361	19 131 360	19 130 850
Sum varekostnad		32 205 056	35 421 668	36 019 175
Lønnskostnader				
		21 278 410	22 724 983	21 756 782
Pensjonskostnader		2 993 800	2 539 351	2 194 176
Andre personalkostnader		336 486	367 503	394 600
Sum personalkostnader	9	24 608 696	25 631 837	24 345 558
Avskrivninger	10	1 184 250	1 134 586	1 169 824
Kostnader lokaler		1 307 263	1 333 549	1 155 621
Leie maskiner og utstyr		1 217 917	1 328 626	1 517 701
Kostnader anskaffelser		253 838	327 912	247 625
Reparasjon og vedlikehold		7 698	6 000	37 866
Eksterne honorarer		418 445	367 432	408 116
Andre kontorkostnader	11	685 999	671 478	587 509
Bil- og båtkostnader		439 407	326 575	553 381
Reise, diett, bil og båtgodtjørelse		439 331	431 375	496 954
Salg, reklame og informasjon		169 064	199 207	132 789
Gaver og kontingenter		243 299	249 934	295 011
Forsikringer		230 322	239 535	255 725
Andre kostnader		226 961	258 098	266 404
Tap på fordringer		-3 320	0	792
Sum andre driftskostnader		6 820 473	6 874 307	7 125 317
Sum driftskostnader		63 634 226	67 927 812	67 490 050
Driftsresultat		-1 142 179	1 409 289	2 163 904
Netto finans		956 799	599 064	995 040
Årsoverskudd	14	-185 380	2 008 353	3 158 944

Regnskapsprinsipper

Regnskapet for Oslofjordens Friluftsråd er utarbeidet i henhold til regnskapslovens bestemmelser og god regnskapsskikk for ideelle organisasjoner. Drifts- og investeringstilskudd inntektsføres og drifts- og byggekostnader kostnadsføres.

Klassifisering og vurdering av balanseposter

Anleggsmidler er eiendeler ment til varig eie og bruk i virksomheten. Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, men nedskrives til virkelig verdi dersom verdifallet ikke forventes å være forbigående. Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år. Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi.

Fordringer

Fordringer oppføres i balansen til pålydende.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler balanseføres og avskrives lineært over økonomisk levetid, dersom de har levetid på over 3 år og har en kostpris som overstiger kr 30 000. Vedlikehold av driftsmidler kostnadsføres løpende.

Inntekter

Inntektene består av kontingenter, offentlig tilskudd, gaver fra private givere, prosjektinntekter, leieinntekter, deltakeravgift, vimpler og overføringer til drift og investeringer i Skjærgårdstjenesten. Medlemsinntektene inntektsføres i den perioden de faktureres, og prosjektinntekter inntektsføres når prosjektene er fullført i henhold til god regnskapsskikk for ideelle organisasjoner.

Innfusjonering av sekretariatet for Skjærgårdstjenesten i Oslofjorden

Fra 2021 er sekretariatet for Skjærgårdstjenesten i Oslofjorden innfusjonert i OFs regnskap. Dette får ingen resultatteffekt, men fører til at omsetning og egenkapital øker betydelig. OF mottar tilskudd til drift av Skjærgårdstjenesten, som videreformidles. Dette føres under posten «Tilskudd Skjærgårdstjenesten» på inntektssiden og «Driftstilskudd Skjærgårdstjenesten» på utgiftssiden. 10 prosent av tilskuddet overføres til båtfond. Dette føres ikke i driftsregnskapet, men i balansen. Sekretariatets kostnader til revisjon m.m. inngår i OFs driftskostnader.

Balanse 31.12.2024

Eiendeler	Note	31.12.2024	31.12.2023	Egenkapital og gjeld	Note	31.12.2024	31.12.2023
Anleggsmidler				Egenkapital			
Immaterielle eiendeler				Egenkapital			
Bookingløsning		2 050 797	2 563 497	Annen kapital		12 290 115	12 786 571
Nettsider og kunderegister		683 599	854 499	Skjærgårdstjenesten – fri egenkapital		780 164	599 720
3 stk. båtplasser Alværn		360 000	225 000	Skjærgårdstjenesten – båtfond egenkapital		4 287 237	5 019 137
Sum immaterielle eiendeler	10	3 094 396	3 642 996	Resultat Skjærgårdstjenesten båtfond		0	250 520
Varige driftsmidler				Resultat Skjærgårdstjenesten drift		1 470	65 056
Eiendommer		5 057 002	5 057 002	Resultat Oslofjordens Friluftsråd		3 157 475	-500 956
Storesand Friluftshus og sanitæranlegg		1 212 151	1 287 927	Sum egenkapital	14	20 516 460	18 220 048
Sum eiendommer og Storesand	10	6 269 153	6 344 929	Gjeld			
Sum andre driftsmidler	10	819 268	1 079 338	Andre avsetninger for forpliktelser			
Sum varige driftsmidler		7 088 421	7 424 267	Depositum kajakkstativ		33 184	50 184
Finansielle anleggsmidler				Annen langsiktig gjeld			
Egenkapitaltilskudd KLP		633 636	579 147	Pantelån		0	9 000
Sum finansielle anleggsmidler		633 636	579 147	Sum annen langsiktig gjeld		0	9 000
Sum anleggsmidler	10	10 816 453	11 646 410	Kortsiktig gjeld			
Omløpsmidler				Leverandørgjeld		1 119 801	1 707 085
Fordringer				Forskuddstrekk		729 994	763 395
Kundefordringer	12	386 992	56 318	Påleggstrekk		17 239	15 574
Opptjente ikke fakturerte inntekter	12	1 250 169	284 511	APO-fond trekk		0	4 570
Forskuddsbetalt leie	12	229 605	218 526	Skyldig arbeidsgiveravgift		539 127	519 148
Forskuddsbetalt forsikring	12	267 902	345 967	Påløpt arbeidsgiveravgift av feriepengene		293 723	280 603
Andre forskuddsbetalte driftskostnader	12	152 094	167 471	Forskudd fra kunder		136 400	188 320
Sum fordringer	12	2 286 763	1 072 793	Gjeld til ansatte og eiere		64 112	17 321
Bankinnskudd, kontanter o.l.				Feriepenger årets avsetning		2 077 027	1 983 981
Bankinnskudd OF	13	16 876 344	13 044 252	Annen påløpt kostnad	15	1 583 629	70 179
Driftskonto Skjærgårdstjenesten		786 703	668 472	Ørem. midler, kystled og friområder	16	5 160 191	6 761 962
Båtfond bankkonto Skjærgårdstjenesten		4 287 237	5 269 657	Ørem. midler, aktivitet og marine prosjekter	16	2 782 614	1 110 214
Skjærgårdstjenesten bankkonto		5 073 940	5 938 129	Sum kortsiktig gjeld		14 503 857	13 422 352
Sum bankinnskudd, kontanter o.l.		21 950 284	18 982 381	Sum gjeld		14 537 041	13 481 536
Sum omløpsmidler		24 237 047	20 055 174	Sum egenkapital og gjeld		35 053 500	31 701 584
Sum eiendeler		35 053 500	31 701 584				

Slemmestad 13.02.2025

Styret i Oslofjordens Friluftsråd

Øivind Sjuls
Styreleder

Pernille Rød Larsen
Nestleder

Lene Berge
Styremedlem

Anne Haabeth Rygg
Styremedlem

Kjell Maartmann-Moe
Styremedlem

Nicolay Moe
Styremedlem

Elsie Brenne
Styremedlem

Kåre Pettersen
Styremedlem

Espen Søylen
Direktør

Note 1 Kontingentinntekter	2024	2023
Kontingenter kommuner	9 494 149	8 794 603
Kontingenter fylkeskommuner	2 900 843	2 604 483
Kontingenter foreninger	68 000	70 000
Kontingenter Oslofjordvann	660 440	776 800
Sum kontingenter	13 123 431	12 245 886

Note 2 Andre driftsinntekter	2024	2023
Andre inntekter	206 936	1 220 412
Purregebyr/fakturagebyr	450	420
Administrasjonsstøtte	1 549 000	1 431 600
Sum andre driftsinntekter	1 756 386	2 652 432

Note 3 Kystled	2024	2023
Inntekter		
Leieinntekter indre fjord	4 487 476	4 269 674
Leieinntekter ytre fjord vest	2 493 130	2 410 942
Leieinntekter ytre fjord øst	2 038 475	1 993 141
Leieinntekter Haldenkanalen	436 400	471 225
Andre inntekter	10 799	17 698
Fakturagebyr	100	-
Sum leieinntekt	9 466 380	9 162 679
Støtte tilrettelegging kystledhytter	259 958	24 086
Vedlikeholdsfond: Sparebankstiftelsen DNB	5 236 971	5 112 023
Sum inntekt vedlikehold	5 496 929	5 136 109
Sum inntekter	14 963 309	14 298 788

Kostnader	2024	2023
Kommunale avgifter, strøm m.m.	677 776	624 120
Utstyr, inventar og mindre vedlikehold	539 463	254 053
Renhold og vask av sengetøy	210 454	192 439
Honorar tilsynsvakter	281 358	337 445
Andel leieinntekter til driverorganisasjoner	2 669 275	2 468 540
Leiekostnader hytter	106 425	100 988
Felleskostnader og andre kostnader	2 094	5 208
Sum driftskostnader	4 486 845	3 982 792
Istandsetting	23 685	46 866
Vedlikeholdsfond: Sparebankstiftelsen DNB	2 789 135	3 611 985
Sum vedlikehold	2 812 819	3 658 851
Kostnader kystled	7 299 664	7 641 643

Note 4 Friområder	2024	2023
Inntekter		
Diverse inntekter	160 000	155 232
Støtte tilrettelegging	3 498 039	4 277 868
Sum inntekter	3 658 039	4 433 100

Kostnader	2024	2023
Drift av friområder	11 000	10 000
Friområder, prosjekter	1 648 477	2 742 554
Leieutgifter områder	166 546	164 482
Sum kostnader	1 826 023	2 917 036

Note 5 Bøyer og kajakkplasser	2024	2023
Inntekter		
Vimpel	1 030 100	1 109 590
Kajakkplasser	416 960	338 560
Inntekter div. eksterne oppdrag og annet	495 419	168 313
Sum inntekter	1 942 479	1 616 463

Kostnader	2024	2023
Bøyekostnader	410 608	738 813
Kajakkplasser	17 806	9 733
Sum kostnader	428 414	748 547

Note 6 Aktivitet	2024	2023
Bevilgninger	2 953 526	2 590 335
Egenandeler	402 056	415 922
Sum inntekter	3 355 582	3 006 256

Kostnader	2024	2023
Utstyr	212 721	215 546
Annonsering	11 513	10 511
Eksternt personell	789 328	471 426
Sum kostnader	1 013 562	697 482

Note 7 Marine prosjekter	2024	2023
Inntekter		
Støtte tilrettelegging prosjekter	11 225 940	6 123 728
Kostnader		
Løpende prosjektkostnader	5 165 570	1 468 112

Note 8 Skjærgårdstjenesten, sekretariat	2024	2023
Inntekter		
Godtgjørelse sekretariat	330 407	347 584
Kostnader		
OFs tilskudd til Skjærgårdstjenesten driftsområder	1 126 603	1 052 891
Lønn og annen driftskostnad	487 789	445 444
Utlegg Skjærgårdstjenestens sekretariat	8 689	2 986
Sum kostnader	1 623 081	1 501 321

Skjærgårdstjenestens sekretariat v/OF kaller inn midler fra kommuner, staten, fylker og OF og fordeler disse ut til driftsenhetene. Dette fremkommer av resultatregnskapet under inntekter og varekost. Tallene i noten er for OFs administrative kostnader og bidrag til Skjærgårdstjenestens drift og båtfond.

Note 9 Lønnskostnader	2024	2023
Lønn	18 760 793	18 213 957
Arbeidsgiveravgift	2 995 989	3 064 453
KLP-pensjon	2 194 176	2 993 800
Andre personalkostnader	394 600	336 486
Sum lønnskostnader	24 345 558	24 608 696

Utdypende om lønn:

- Antall årsverk: 25 Sykefravær: 3,35 %
- Det er utbetalt kr 1 102 145 i lønn til direktør. Direktørens pensjonskostnad var kr 197 049.
- Godtgjørelse til styret og kontrollutvalget kr 146 234.
- Arbeidsgivers pensjonsandel til KLP av total lønn er 9,01 % av lønn.
- Brutto påløpt pensjonsforpliktelse er kr 31 614 329 og innbetalt pensjon er kr 28 509 850. Ordningen omfatter 67 personer. Årets pensjonspremie, kr 2 556 224, er utgiftsført i sin helhet. Ansattes egenandel av pensjon er kr 362 048.
- OF er pliktig til å ha tjenestepensjon etter lov om obligatorisk tjenestepensjon. OFs pensjonsordning tilfredsstiller kravene i denne loven. OF har offentlig tjenestepensjon og AFP.
- Det er kostnadsført kr 228 188 i revisjonshonorar. Av dette er kr 28 438 revisjon av to prosjekter.

Noter

Note 10 Immaterielle eiendeler, eiendommer, rettigheter og andre driftsmidler

Bookingsystem. Kostpris 31.03.2023.	
Avskrives over 6 år	3 076 197
Akkumulerte avskrivninger	512 700
Bokført verdi 31.12.2023	2 563 497
Avskrivninger 2024	512 700
Bokført verdi 31.12.2024	2 050 797

Nettsider, medlemsregister, kunderegister m.m.

Kostpris 31.03.2023. Avskrives over 6 år	1 025 399
Akkumulerte avskrivninger	170 900
Bokført verdi 31.12.2023	854 499
Avskrivninger 2024	170 900
Bokført verdi 31.12.2024	683 599

3 båtplasser Alværn. Kostpris. Avskrives ikke	360 000
---	---------

Eiendommer og rettigheter. Avskrives ikke

Regnskapsført verdi 31.12.2024	5 057 002
--------------------------------	-----------

Storesand Friluftshus og sanitæranlegg. Avskrives over 20 år.

Kostpris 31.12.2021	1 515 547
Akkumulerte avskrivninger	227 620
Bokført verdi 01.01.2023	1 287 927
Ordinære avskrivninger	75 776
Bokført verdi 31.12.2024	1 212 151

Andre driftsmidler. Avskrives over 10 år

Netto kostpris Spleis Oxpro AL8 i 2021	202 654
Akkumulerte avskrivninger	45 594
Bokført verdi Spleis Oxpro AL8 31.12.2023	157 060
Kostpris redningsflåte til Spleis	36 395
Ordinære avskrivninger	21 174
Bokført verdi Spleis Oxpro AL8 31.12.2024	172 281

Sum ordinære avskrivninger 2024	1 169 824
--	------------------

Noen noter er utelatt av plasshensyn.

Fullstendige noter kan lastes ned på www.brreg.no

2024 2023

Note 11 Andre kontorkostnader

Telefon og datakommunikasjon	250 908	301 322
Porto	81 758	112 218
Kontorrekvisita o.a. kontorkostnader	254 843	272 459
Sum andre kontorkostnader	587 509	685 999

Note 12 Omløpsmidler, fordringer

Kundefordringer	386 992	56 318
Opptjente, ikke fakturerte inntekter	1 250 169	284 511
Forskuddsbetalte kostnader	649 602	731 964
Sum fordringer 31.12.2024	2 286 763	1 072 793

Note 13 Bundne midler

	2024
Bundne skattetreksmidler	747 233
Skyldig skattetrekk	729 994

Note 14 Egenkapital

Annen kapital pr. 31.12.2023	12 285 615
Sletting av obligasjonslån fra Horten kommune	4 500
Årets resultat Oslofjordens Friluftsråd uten SGT	3 157 475
Egenkapital, ikke medregnet	
Skjærgårdstjenesten 31.12.2024	15 447 589

Skjærgårdstjenesten drift	
Egenkapital drift 31.12.2023	664 776
Renter 2024 SGT Drift	115 388
Driftsresultat SGT 2024	1 470
Egenkapital Skjærgårdstjenesten drift 31.12.2024	781 633

Skjærgårdstjenesten båtfond	
Egenkapital båtfond 31.12.2023	5 269 657
Netto innbetalt egenkapital båtfond	-982 421
Egenkapital Skjærgårdstjenesten båtfond 31.12.2024	4 287 237

Samlet egenkapital 31.12.2024	
Annen kapital	15 447 589
Skjærgårdstjenesten båtfond	4 287 237
Skjærgårdstjenesten drift	781 633
Sum egenkapital	20 516 460

Note 15 Annen påløpt kostnad

Div. kostnader mottatt i 2025, men som gjelder 2024	1 583 629
Bokført verdi annen påløpt kostnad 31.12.2024	1 583 629

Note 16 Øremerkede midler

	2024	2023
Øremerkede midler kystled og friområder	5 160 191	6 761 962
Øremerkede midler aktivitet og marine prosjekter	2 782 614	1 110 214
Sum øremerkede midler 31.12.2024	7 942 805	7 872 176

Note 17 Sameiet Lågøya

40 års leieavtale på Lågøya med 21 hytter

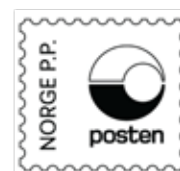
OF leier kostnadsfritt Lågøya i Oslofjorden av Sparebankstiftelsen DNB, sammen med DNT Oslo og Omegn. Formålet er å tilby rimelig utleie av hytter til allmennheten. Leieavtalen er på 40 år. Samarbeidet er organisert som et sameie med solidarisk ansvar. Sparebankstiftelsen DNB støtter driften økonomisk. OF har ikke skutt inn kapital i sameiet. Organisasjonens 50 % andel av driftskostnader og inntekter i sameiet er ikke bokført i regnskapet, men gjengis her.

	2024	2023
Andel driftsinntekter	1 506 538	4 064 372
Andel varekostnader	650	6 250
Andel lønnskostnad	412 332	1 098 332
Andel andre driftskostnader	775 570	3 688 649
Andel av driftsresultat	317 987	-728 859
Andel finanskostnader	12 136	7 404
Andel av resultat	330 123	-721 456

Andel anleggsmidler	-	-
Andel omløpsmidler	221 658	18 120
Sum eiendeler	221 658	18 120

Andel langsiktig gjeld	-	-
Andel kortsiktig gjeld	612 991	739 575
Andel egenkapital	-391 333	-721 456
Sum gjeld og egenkapital	221 658	18 120

Avsender:
Oslofjordens Friluftsråd
Vaterlandsveien 27
3470 Slemmestad

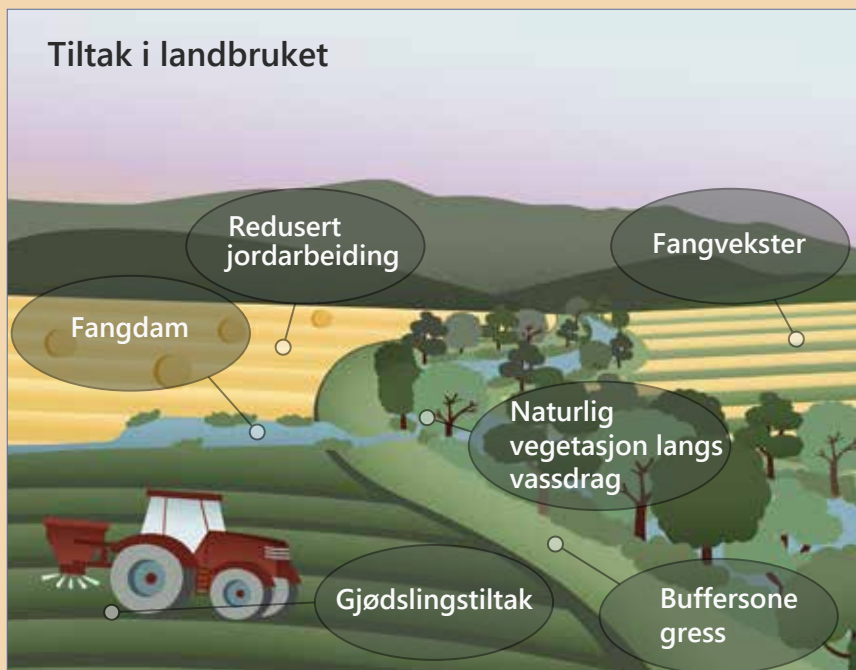
Oslofjorden – et nasjonalt viktig naturområde!

Vi forbruker natur i høyt tempo. Noen naturområder ses på som nasjonalskatter og er for de fleste utenkelig å ødelegge. Oslofjorden har landets største naturmangfold og mange sjeldne og sårbare arter, på land og i vannet. Det er for eksempel registrert 120 fiskearter, og historisk sett er fjorden sannsynligvis en av de aller mest produktive i landet. Fjellfoto: Reidar Netland

Er det på tide at Oslofjorden løftes inn blant de andre naturskattene?

Tiltak i landbruket

Vannet ender opp i Oslofjorden

Landbruket på store deler av Østlandet bidrar i stor grad til utfordringene i Oslofjorden. Gjødsling og jordbearbeiding fører til at store mengder næringsstoffer og partikler havner i elvene og transporteres til fjorden. Konsekvensen er at vannet blir mer næringsrikt og mørkere. *Mer næringsrikt vann* fremmer veksten til hurtigvoksende alger (lurv) som kan utkonkurrere mer saktevoksende arter som ålegress. Når disse algene dør synker de til bunnen, hvor bakterier bryter dem ned og forbruker oksygen i prosessen. *Mørkere vann* reduserer lysinntrengingen, og svekker fotosyntesen hos tang, tare og ålegress – viktige arter for oksygentilførselen og som leveområder for fisk og andre marine organismer.

Tiltak i landbruket vil raskt kunne gi effekt. En ekstra gevinst er positive, lokale effekter: For bonden betyr det mindre gjødseltap og redusert erosjon, mens det biologiske mangfoldet i vann og vassdrag styrkes.

Illustrasjon: Østlandssamarbeidet